

Звіт Громадянської мережі ОПОРА щодо реалізації проекту USAID “Муніципальна енергетична реформа в Україні за 2014-2017 роки

Удосконалення нормативно-правової бази у сфері житлово-комунального господарства

Урегулювання відносин власності у багатоквартирному будинку

Комерційний облік комунальних послуг

Енергосервісні контракти

Фінансові програми підтримки енергоефективності

Удосконалення системи встановлення тарифів

Адвокатування закону про незалежного регулятора у сфері енергетики і комунальних послуг

Адвокатування впровадження стимулюючого тарифного регулювання

Удосконалення політики соціального захисту

Удосконалення політики соціального захисту

Громадянська мережа ОПОРА є однією із впливових громадських організацій, зокрема у сферах житлово-комунального господарства та енергетики. З 2006 року ми активізуємо громадян для участі в суспільно-політичних процесах, пов'язаних із енергоефективністю, подоланням негативних явищ у сфері ЖКГ та енергетики, відносинами власності в багатоквартирних будинках, адвокуємо реформи задля сталого енергетичного розвитку країни, формуємо енергоощадну поведінку серед громадян.

Громадянська мережа ОПОРА протягом 2014-2017 років брала безпосередню участь в реалізації проекту USAID “Муніципальна енергетична реформа в Україні”.

ОПОРА працювала разом з іншими членами команди над реалізацією завдань проекту здійснюючи моніторинг, аналіз і підтримку законодавчих ініціатив, що стосуються створення і діяльності ОСББ; моніторинг, огляд і підтримку законодавчих ініціатив, що стосуються права власності та управління житловим фондом в багатоквартирних житлових будівлях; а також підготовку пропозицій щодо внесення змін/поправок до законодавства.

Команда ОПОРИ забезпечувала комунікацію з ОСББ на всій території України, організувала круглі столи та фокус-групи для представлення інтересів ОСББ у всіх законодавчих ініціативах, організувала пропагандистські кампанії за участю мереж ОСББ для підтримки позитивних ініціатив.

Роль ОПОРИ – співпрацювати з профільними міністерствами та відомствами Уряду України, комітетами Верховної Ради та іншими державними і приватними партнерами, зацікавленими у процесі підвищення енергоефективності в житлових будинках, включаючи удосконалення відповідного законодавства з енергоефективності в будівлях.

Протягом проекту МЕР Громадянська мережа ОПОРА здійснювала адвокування низки проектів нормативно-правових актів у сфері житлово-комунального господарства, енергозбереження та енергоефективності у житловому фонді. Переважна більшість з них

затверджена центральними органами виконавчої влади, Кабінетом Міністрів України та Верховною Радою України, зокрема:

Удосконалення нормативно-правової бази у сфері житлово-комунального господарства

<i>Нормативно-правовий акт</i>	<i>Результат</i>
Закон України про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку (р.н. 417-VIII від 14.05.2015, проект Закону р.н. 1565).	<p>Основна зміна – врегулювання відносин власності у багатоквартирному будинку, визначення алгоритмів прийняття колективних рішень співвласниками, спрощення роботи ОСББ.</p> <p>На виконання Закону України “Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку” було прийнято накази Мінрегіону “Про внесення змін до Типового статуту об’єднання співвласників багатоквартирного будинку”, “Про затвердження форми Протоколу зборів співвласників багатоквартирного будинку”, “Про затвердження Порядку проведення конкурсу з призначення управителя багатоквартирного будинку”; постанови Кабінету Міністрів України “Про порядок списання багатоквартирних будинків”; Правила надання послуги з управління багатоквартирним будинком та Типовий договір про надання послуги з управління багатоквартирним будинком, до розробки яких долучилися представники ОПОРИ.</p>
Закон України “Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання” (р.н.2119-VIII від 22.06.2017)	Закон передбачає обов’язковий облік теплової енергії та водопостачання для всіх споживачів послуг. Реалізація Закону дозволить споживачам комунальних послуг здійснювати облік отриманих послуг та контролювати свої витрати на послуги.
Закон України “Про житлово-комунальні послуги” (р.н. № 2189-VIII від 09.11.2017)	Закон врегульовує взаємовідносини між споживачами та надавачами житлово-комунальних послуг та реалізувати основні положення задекларованих цілей реформи житлової сфери.
Закон України “Про енергетичну ефективність будівель” (р.н. 2118-VIII від 22.06.2017)	Положення прийнятого Закону протягом 10 років були лише у статусі проекту законодавчого акта. Його прийняття дозволило здійснювати енергетичний аудит житлових та нежитлових будівель із підтвердженням даних споживання енергії у енергетичному сертифікаті.

<p>Закон України про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації (р.н. 327-VIII від 09.04.2015, проект Закону р.н. 1313) та Проект Закону про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності (р.н. 328-VIII від 09.04.2015, проекту Закону р.н. 1409).</p>	<p>Основна зміна – врегулювання діяльності енергосервісних компаній.</p>
<p>Запровадження державної програми з підтримки енергоефективності, яка передбачає компенсацію від 20 % до 40 % (для малозабезпечених – 70 %) від тіла кредиту на енергоощадне обладнання та матеріали – Постанова Кабінету Міністрів № 614 від 12.08.2015 р. “Про внесення змін Порядку № 1056”.</p>	<p>Урядова програма “теплі кредити” - це єдиний дієвий фінансовий інструмент, наданий державою, для стимулювання населення впроваджувати заходи з енергозбереження у житловому фонді задля зменшення споживання теплової енергії та покращенні фізичного стану житлових будинків. Ураховуючи той факт, що протягом 2014-2017 років у Державному бюджеті передбачалося досить мало коштів для реалізації програми, ОПОРА здійснювала адвокатування проектів постанов Уряду щодо продовження Програми та збільшення фінансування на її реалізацію, а також проектів законів України “Про державний бюджет” на 2015, 2016, 2017 роки в частині збільшення видатків на Урядову програму “теплі кредити”.</p>
<p>Проект Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо земельних ділянок багатоквартирних будинків” (реєстр. № 3576 від 03.12.2015).</p>	<p>Метою прийняття законопроекту є створення передумов для законодавчого врегулювання питання передачі у власність власникам квартир та нежитлових приміщень в багатоквартирних будинках земельних ділянок. Однак, зазначений законопроект залишився у статусі проекту, який не внесено на розгляд Верховної Ради України.</p>
<p>Закон України про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування деяких неприбуткових організацій (р.н. 263-VIII від 18.03.2015, проект Закону р.н. 1892).</p>	<p>Основна зміна – забезпечення неприбуткового статусу ОСББ.</p>
<p>Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 листопада 2015 р. № 1228-р. та інших документів, яким затверджено</p>	

<p>Національний план дій з енергоефективності на період до 2020 року</p>	
<p>Закон України “Про заходи, спрямовані на забезпечення сталого функціонування суб’єктів господарювання у сферах теплопостачання, централізованого водопостачання та водовідведення”</p>	<p>Основна зміна - запровадження алгоритму реструктуризації підприємств тепло- і водопостачання за енергоносії.</p>
<p>Закон про особливості доступу до інформації у сферах постачання електричної енергії, природного газу, теплопостачання, централізованого постачання гарячої води, централізованого питного водопостачання та водовідведення (р.н.2505а, закон 887-VIII від 10.12.2015)</p>	<p>Основна зміна – закон визначає усю інформацію щодо формування тарифів на комунальні послуги публічною.</p>
<p>Закон про незалежного регулятора у сфері енергетики і комунальних послуг (Закону про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, р.н.2966-д від 19.02.2016, закон 1540-VIII від 22.09.2016)</p>	<p>Основна зміна – врегулювання організаційних, фінансових і політичних питань для забезпечення незалежності державного регулятора у сфері енергетики і комунальних послуг.</p>
<p>Закон України “Про заходи, спрямовані на врегулювання заборгованості теплопостачальних та теплогенеруючих організацій та підприємств централізованого водопостачання і водовідведення за спожиті енергоносії” № 1730-VIII,</p>	<p>ОПОРА працювала над просуванням прийняття Закону та підзаконних актів до нього, зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Порядок ведення та користування реєстром підприємств, що беруть участь у процедурі врегулювання заборгованості; •Порядок та умови проведення взаєморозрахунків за рахунок видатків державного бюджету на погашення заборгованості з різниці в тарифах; •Типовий договір про реструктуризацію заборгованості за спожитий природний газ; •Типовий договір про реструктуризацію заборгованості та порядок списання неустойки (штрафу, пені), інфляційних нарахувань, процентів річних, нарахованих на заборгованість за спожиту електричну енергію.
<p>Закон України “Про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання</p>	<p>Основною зміною до Закону № 1730-VIII, яку передбачав законопроект № 7083, є перенесення розрахункової дати з 01 липня 2016 року на 01 січня 2018</p>

<p>заборгованості теплопостачальних та теплогенеруючих організацій та підприємств централізованого водопостачання і водовідведення за спожиті енергоносії” розробленого народними депутатами України, та зареєстрованого у Верховній Раді України 06 вересня 2017 за № 7083</p>	<p>року щодо врегулювання заборгованості теплопостачальних та теплогенеруючих організацій та підприємств централізованого водопостачання і водовідведення за спожиті енергоносії</p>
<p>Проект постанови Кабінету Міністрів України Концепції реалізації державної політики у сфері теплопостачання</p>	<p>Мета – забезпечити зменшення споживання газу та інших енергоресурсів для виробництва теплової енергії, фінансове оздоровлення галузі та залучення інвестицій, запровадження прозорої ефективної системи розрахунків між учасниками ринку теплоенергетики.</p>
<p>Проект Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо заборони звернення стягнення та накладення арешту на кошти суб’єктів господарювання у сферах тепло-, водопостачання та водовідведення, отриманих від міжнародних фінансових організацій на реалізацію інвестиційних проектів (заходів) в Україні”</p>	<p>Проект розроблено народними депутатами на виконання Концепції реформування сфери теплопостачання та 12.06.2017 за № 6578 зареєстровано у Верховній Раді України. Законопроект покликаний захистити кошти міжнародних фінансових організацій, що перебувають на рахунках тепло- та водопостачальних підприємств. Законопроектом пропонується встановити заборону звернення стягнення та накладення арешту на кошти на поточних рахунках суб’єктів господарювання у сфері тепло-, водопостачання та водовідведення, отриманні від МФО у вигляді кредитів, позик на реалізацію інвестиційних проектів (заходів) у відповідній сфері. Адвокаційна кампанія стосувалася: Плану дій із впровадження стимулюючого регулювання у сфері теплопостачання, постанов НКРЕКП “Про затвердження Порядку формування тарифів на транспортування теплової енергії магістральними і місцевими (розподільчими) тепловими мережами на принципах стимулюючого регулювання”, “Про затвердження Процедури встановлення тарифів на транспортування теплової енергії магістральними і місцевими (розподільчими) тепловими мережами на принципах стимулюючого регулювання», «Про встановлення регуляторної норми доходу на регуляторну базу активів для суб’єктів, що провадять (мають намір провадити) господарську діяльність з транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами» та «Про затвердження Порядку визначення регуляторної бази активів суб’єктів природних монополій, що провадять (мають намір провадити) господарську діяльність з транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами», постанов про формування тарифів на принципах стимулюючого регулювання у сфері централізованого водопостачання та водовідведення.</p>

<p>Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації» (щодо механізму закупівлі енергосервісу) (реєстр. № 4549 від 29.04.2016),</p>	<p>Прийняття зазначеного Закону дозволяє здійснювати закупівля енергосервісі через систему Prozzoro, для цього була прийнята <i>постанова КМУ «Про затвердження примірного енергосервісного договору».</i></p>
--	--

Роль ОПОРИ у прийнятті проектів законів та інших нормативно-правових актів полягала у наступному: участь у розробці, мобілізація ОСББ та ГО, підготовка та оприлюднення публічних звернень щодо важливості прийняття проектів нормативно-правових актів, інформаційна підтримка, дизайн та друк листівок з інфографікою щодо змін. Важливим фактором роботи з всіма проектами - промоція на кожному етапі їх проходження у Верховній Раді чи у центральних органах виконавчої влади через офіційні заяви, що широко розповсюджувалися у ЗМІ та в соціальних мережах. ОПОРА брала участь у робочих нарадах Мінрегіону з підготовки проектів зазначених підзаконних актів. Було організовано збір зауважень і пропозицій від громадськості. Інформаційна кампанія у соціальній мережі Facebook із закликком до громадськості вносити свої зауваження та пропозиції щодо підзаконної бази була досить позитивним ефектом на залучення до процесу розроблення НПА. Усі зауваження узагальнювалися та розглядалися робочою групою. Зокрема, були враховані пропозиції від громадськості до порядку списання багатоквартирного будинку з балансу, які спрощують процедуру списання будинків, у яких є неприватизовані приміщення. Також в результаті нарад відкинута зауваження до типового статуту ОСББ, які обмежували права об'єднань співвласників у виборі форми управління.

Після прийняття актів ОПОРА доклала зусиль до адвокації актів в очах громадськості в той час, коли проти них іноді розгорталися потужні дискредитаційні кампанії (зокрема це стосується закону про особливості здійснення права власності у багатоквартирних будинках). ОПОРА здійснювала активізацію громадського обговорення проектів наказів Мінрегіону шляхом інформаційної кампанії у соціальних мережах та спеціалізованих розсилках. Також на підтримку актів велася активна кампанія в соціальних мережах ОПОРИ - темі присвячено понад 680 постів та на інформаційному порталі «ЖИТЛЮ». Крім того, ОПОРА входила до складу робочих груп з розроблення проектів законів та підзаконних нормативно-правових актів.

Урегулювання відносин власності у багатоквартирному будинку

Протягом березня – травня 2014-го року робоча група Мінрегіону підготувала оновлений проект закону «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку». ОПОРА працювала з різними цільовими групами впливу для адвокатування цього законопроекту.

- Співпраця з організаціями громадянського суспільства для вироблення спільного бачення щодо цих законопроектів та мобілізація активістів для їхньої публічної підтримки.

Було проведено кілька зустрічей Національної ради з питань ОСББ, в результаті яких прийнято рішення про підтримку проекту закону «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку».

23 жовтня 2014 року під час 5-го Форуму ОСББ у м. Львові за участю понад 250 керівників ОСББ було прийнято резолюцію до Уряду з вимогою якнайшвидше прийняти даний проект закону. ОПОРА здійснювала організаційне забезпечення з підготовки документу.

ОПОРА входить до коаліції громадських організацій за участі 80-ти НГО «Реанімаційний пакет реформ». Законопроект «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку» було внесено до «Дорожньої карти» РПР та «білого» списку РПР. Тобто усі зусилля коаліції було спрямовано на адвокатування цього документа.

2 жовтня лідери НГО-членів РПР презентували Дорожню карту РПР» для всіх демократичних політичних сил. Даний документ включав розділ «Реформа енергетики» і містив перелік пріоритетних законопроектів (законопроект «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку» та низка інших).

- *Робота з народними депутатами для включення питання реформування ЖКГ до пріоритетів Уряду та просування зазначених законопроектів.*

17 жовтня під час Форуму “Парламент для реформ” Дорожню Карту РПР підписало вісім політичних сил, які взяли зобов'язання просувати енергоефективність України через прийняття пакету законопроектів. Окрім того, ОПОРА брала участь у підготовці розділів “Житло і комунальні послуги” та “Енергетика” Коаліційної Угоди, затвердженої Верховною Радою, які включали список законів та підзаконних актів, які необхідних для виконання стратегії.

- *Робота з Урядом для включення питання реформування ЖКГ до пріоритетів Уряду та просування зазначених законопроектів.*

ОПОРА працювала у робочій групі з підготовки програми Уряду, у якій питання реформування ЖКГ було визначено пріоритетним та прийняття «пакету законопроектів з енергоефективності» включено до ключових індикаторів реформи.

13 жовтня ОПОРА взяла участь у спільній прес-конференції з Віце-прем'єр міністром В. Гройсманом щодо необхідності якнайшвидшого ухвалення парламентом пакету законопроектів у сфері енергоефективності.

На початку грудня 2014 року проект закону “Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку” було погоджено Кабінетом Міністрів України, а 22 грудня 2014 року – зареєстровано у ВРУ під номером 1565.

ОПОРА працювала над публічним просуванням цього проекту закону для забезпечення його підтримки у першому читанні. Було проведено переговори з депутатськими групами (“За енергетичну незалежність”, “Єврооптимісти”) та окремими депутатами щодо забезпечення підтримки проектів законів у першому читанні. 13 січня Верховна Рада України прийняла проект закону за основу. Рішення підтримали 250 народних депутатів.

При комітеті ВРУ з питань містобудування, ЖКГ та регіональної політики було створено робочу групу з підготовки проекту до другого читання. Громадянська мережа ОПОРА залучала НГО для надання пропозицій та здійснювала інформаційний супровід проекту. Спільно з Інститутом місцевого розвитку було забезпечено підтримку законопроекту Національною радою з питань ОСББ при КМУ та коаліції НГО “Реанімаційний пакет реформ”, організовано кампанію з надсилання листів підтримки до Верховної Ради та окремих народних депутатів, а згодом – аналогічних листів до Президента із проханням підписати закон.

Прийнято:

- постанови Кабінету Міністрів України: “Про затвердження Порядку списання з балансу багатоквартирних будинків” від 20.04.2016 № 301; “Про затвердження Порядку зберігання протоколів зборів співвласників багатоквартирного будинку та розміщення інформації про рішення прийняті такими зборами” від 24.02.2016 № 109;

- накази Мінрегіону “Про затвердження форми Протоколу зборів співвласників багатоквартирного будинку” від 25.08.2015 № 203; “Про затвердження Порядку проведення конкурсу з призначення управителя багатоквартирного будинку” 13.06.2016 № 150; “Про внесення змін до Типового статуту об'єднання співвласників багатоквартирного будинку” від 23.09.2015 № 238.

Також в рамках проекту ОПОРА здійснювала моніторинг формування тарифів на комунальні послуги для населення в різних містах України, готувала інформаційні матеріали для членів місцевих громад стосовно тарифів на центральне опалення та гаряче водопостачання (структура витрат, рівень відшкодування витрат, особи, відповідальні за формування тарифів, необхідність запровадження інвестиційної складової). ОПОРА підготувала та розповсюджувала інформаційні матеріали про необхідність встановлення тарифів на основі витрат, здійснювала аналіз всіх законодавчих ініціатив з цього питання, проводила кампанії з мобілізації серед громадян на підтримку ініціатив, які допоможуть встановити справедливі тарифи на комунальні послуги, а також зробити процес формування тарифів більш прозорим. Завдання ОПОРИ - організувати освітні та пропагандистські кампанії з організаціями громадянського суспільства з питань тарифів з повним відшкодуванням витрат.

У містах проекту МЕР ОПОРА підготувала та розповсюдила через місцеві ЗМІ інформаційні публікації з використанням інфографіки щодо складу і структури тарифів на комунальні послуги - до та після підвищення. У результаті члени територіальних громад були поінформовані про причини підвищення тарифів та ліквідацію (зменшення) державної субвенції на погашення «різниці в тарифах» у їхньому місті.

Під час інформаційних зустрічей та усіх публічних заходів ОПОРА у містах проекту МЕР розповсюджувала інформаційні буклети проекту «Чому зростають тарифи?».

ОПОРА на основі даних від НКРЕКП готувала інформаційні повідомлення з використанням інфографіки щодо рівня оснащення приладами обліку комунальних послуг багатоквартирних будинків, середнього рівня тарифів, порівняння тарифів в Україні та за кордоном, інвестиційних програм підприємств тепло- і водопостачання, а також пов'язаних із захистом прав споживачів та щодо наявних механізмів відстоювання прав на якісні комунальні послуги.

Комерційний облік комунальних послуг

Питання комерційного обліку окремим розділом було включено до Урядового проекту закону “Про житлово-комунальні послуги”, розробленого робочою групою на базі кількох відкликаних законопроектів – “Про управління в багатоквартирному будинку” (поданого від народного депутата В. Сальдо і відкликаного), “Про комерційний облік” (поданого від В. Сальдо і відкликаного) та “Про внесення змін до закону України “Про житлово-комунальні послуги” (розробленого раніше Мінрегіоном). Тобто, питання комерційного обліку було включено окремим розділом цього проекту. Однак ОПОРА наполягала на необхідності прийняття окремого законопроекту про облік, паралельно адвокатуючи у публічній площині необхідність забезпечення повного обліку комунальних послуг. Окрім того, сам проект закону “Про житлово-комунальні послуги” вимагав суттєвого доопрацювання.

11 листопада 2015 року Верховна Рада повернула проект Закону України “Про житлово-комунальні послуги” (реєстр. № 1581), не підтримавши його, і направила до головного комітету для підготовки на повторне перше читання. Після його доопрацювання було прийнято рішення щодо внесення депутатського законопроекту (реєстр. № 1581-д від 10.12.2015).

ОПОРА брала участь в обговоренні нової редакції проекту закону “Про житлово-комунальні послуги” та в нараді щодо проекту закону про комерційний облік, організованій Держенергоефективності. Доопрацьований проект закону “Про житлово-комунальні послуги” схвалено профільним комітетом Верховної Ради України 9 грудня.

Із доповідями щодо необхідності прийняття перелічених вище проектів нормативно-правових актів виступила координатор житлово-комунальних та енергетичних програм Громадянської мережі ОПОРА Тетяна Бойко 12 листопада в ході VII Міжнародного інвестиційного бізнес-форуму з питань енергоефективності та відновлюваної енергетики під час круглого столу “Законодавчі ініціативи у сфері енергоефективності: напрацювання, перспективи впровадження”, а також у ході Форуму ОСББ, що відбувся 26-27 листопада у Львові.

2 лютого 2016 р. проект закону 1581-д “Про житлово-комунальні послуги” було прийнято Верховною Радою України за основу.

При комітеті Верховної Ради з питань містобудування, ЖКГ і регіональної політики було утворено робочу групу з підготовки до другого читання проекту Закону № 1581-д та п’яти секторальних нарад щодо проблемних питань проекту закону. ОПОРА брала участь у робочій групі та залучала громадські організації до обговорення питання комерційного обліку й організації взаємовідносин між споживачами та надавачами комунальних послуг. Зокрема, відбулася низка дискусій з експертами “Реанімаційного пакету реформ”.

Оскільки питання із прийняттям закону України “Про житлово-комунальні послуги” затягувалося, необхідність прийняття окремого закону, який врегульовує питання забезпечення комерційного обліку, стала очевидною.

Коаліція НГО “Реанімаційний пакет реформ” включила питання комерційного обліку до “Дорожньої карти” РПР, Коаліційна угода та програма Уряду також містили окремий розділ щодо необхідності забезпечення обліком тепла і води усіх будинків.

Мінрегіон підготував власну редакцію закону “Про комерційний облік комунальних послуг”, але вона не отримала необхідних узгоджень від центральних органів влади.

ОПОРА провела низку переговорів із представниками Кабінету Міністрів України та народними депутатами щодо реєстрації проекту закону “Про комерційний облік комунальних послуг” від депутатів. Проект закону “Про комерційний облік комунальних послуг” було зареєстровано 06.07.2016 під номером 4901. Авторами документа стали 12 народних депутатів з різних фракцій. 26 вересня 2016 року народні депутати України прийняли законопроект за основу.

17 жовтня 2016 року ОПОРА закликала народних депутатів включити до порядку денного та підтримати низку важливих законопроектів, що сприятимуть подальшому реформуванню ЖКГ України та підвищенню енергоефективності (проект Закону України “Про комерційний облік комунальних послуг” (реєстр. № 4901 від 06.07.2016); проект Закону України “Про енергетичну ефективність будівель” (реєстр. № 4941 від 11.07.2016); проект Закону України “Про житлово-комунальні послуги” (реєстр. № 1581-д від 10.12.2015); проект Закону “Про внесення змін до статті 19 Закону України “Про теплопостачання” щодо укладення довгострокових договорів на постачання теплової енергії (реєстр. № 4581 від 04.05.2016). ОПОРА підготувала заяву та опублікувала інфографіку, яку переглянуло понад 6500 користувачів: <https://goo.gl/kEoHqN>

ОПОРА брала участь у низці засідань Комітету Верховної Ради України з питань будівництва, містобудування і ЖКГ щодо розгляду проекту закону “Про комерційний облік комунальних послуг” – до першого читання. Після отримання відповідного експертного висновку законопроект буде схвалено Комітетом до другого читання.

Експерти групи Реформа енергетичного сектору Реанімаційного Пакету Реформ (21.06.2017), і зокрема - Громадянська мережа ОПОРА - закликали народних депутатів проявити відповідальність і дати повноцінний старт реформі енергоефективності, прийнявши наступного дня законопроекти “Про енергетичну ефективність будівель” та “Про комерційний облік комунальних послуг”: <https://goo.gl/4W26wv>.

Ураховуючи той факт, що за законопроект “Про житлово-комунальні послуги” було найменше підтримки серед народних обранців, ОПОРА здійснювала адвокатування та просування його шляхом висвітлення проблемних питань у разі його неприйняття. Зокрема опубліковано було такі аналітичні статті:

- “Законопроект про комунальні послуги: що зміниться для звичайних споживачів” (про зміни, що принесе для пересічного споживача прийняття законопроекту 1581-д “Про житлово-комунальні послуги”) <https://goo.gl/GsFRho>,

- “Міфи про реформу ЖКГ: кому вірити?” (розвінчує ключові міфи, які розповсюджуються для дискредитації Законопроекту 1581-д "Про житлово-комунальні послуги") <https://goo.gl/XjxmIJ>,

- “Як депутати голосують за реформу житлово-комунального господарства” (дослідження голосувань народних депутатів за законопроекти, що стосуються реформи житлово-комунального господарства, а також правок до законопроектів) <https://goo.gl/1XGUBf>,

- “Хто валить реформу ЖКГ та чому її все ж не спинити?” (аналіз процесу того, як Верховна Рада провалила голосування законопроектів “Про житлово-комунальні послуги” та “Про комерційний облік комунальних послуг”) <https://goo.gl/Munfw7>,

- “Чому реформу ЖКГ не вдалося втілити за рік?”, (про маніпуляції із громадською думкою та пасивність парламенту, відсутність політичної волі, що завадили вчасно прийняти законопроекти “енергоефективного пакету”) <https://goo.gl/GT1iTQ>.

У Мінрегіоні створено робочу групу з підготовки підзаконних нормативно-правових актів, спрямованих на реалізацію Закону України “Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання”, який набрав чинності 2 серпня. До складу робочої групи увійшли представники профільного Комітету Верховної Ради, підприємств водопровідно-каналізаційного господарства та теплокомуненерго, НКРЕКП, Держенергофективності, Мінекономрозвитку, Асоціації міст України, НАК Нафтогазу, громадських організацій, а також експерти галузі житлово-комунального господарства. 30 серпня відбулося перше засідання робочої групи, під час якого було презентовано перелік проектів нормативно-правових актів, підготовлених фахівцями Мінрегіону, серед яких:

Проекти постанов Уряду:

- Про затвердження порядку інформування оператором зовнішніх інженерних мереж власників (співвласників) будівлі про намір встановлення вузлів комерційного обліку;
- Про затвердження порядку перерахування сплачених споживачами внесків за встановлення вузла комерційного обліку оператору зовнішніх інженерних мереж виконавцем комунальної послуги, який не є оператором відповідних зовнішніх інженерних мереж;
- Про затвердження порядку визначення технічної можливості встановлення вузлів розподільного обліку теплової енергії та економічної доцільності встановлення приладів-розподільювачів теплової енергії;
- Про затвердження порядку здійснення моніторингу стану оснащення вузлами комерційного обліку та порядку обміну інформацією між органами, який здійснює моніторинг стану оснащення вузлами комерційного обліку комунальних послуг, та органом, уповноваженим на прийняття рішень про притягнення до відповідальності за порушення;

Проекти наказів Мінрегіону:

- Про затвердження порядку оснащення будівель вузлами комерційного обліку та обладнання інженерних систем для забезпечення такого обліку;
- Про затвердження порядку оснащення окремих приміщень у будівлях вузлами розподільного обліку/приладами-розподільювачами теплової енергії та обладнання інженерних систем для забезпечення такого обліку;
- Про затвердження методики визначення розміру внесків за встановлення, заміну та обслуговування вузлів комерційного обліку та їх розподілу між споживачами;
- Про затвердження порядку прийняття приладу обліку на абонентський облік;
- Про затвердження методики розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг;
- Про затвердження методики визначення та розрахунку поправкових коефіцієнтів для розподілу обсягу спожитої теплової енергії між окремими споживачами (у наріжних квартирах (приміщеннях), розміщених на перших і останніх поверхах будівель тощо).

Після чисельних робочих зустрічей і невдалих спроб винести на розгляд проект закону р.н.1581-д «Про житлово-комунальні послуги», 09.11.2017. Верховна Рада України його таки ухвалила.

Енергетична ефективність будівель

Протягом березня - травня 2014 року робоча група Мінрегіону підготувала новий проект закону «Про енергетичну ефективність будівель».

ОПОРА працювала з різними цільовими групами впливу для доопрацювання та адвокатування зазначеного законопроекту.

- Співпраця з організаціями громадянського суспільства для вироблення спільного бачення щодо цих законопроектів та мобілізація активістів для їхньої публічної підтримки.

Було проведено кілька зустрічей Нацради з питань ОСББ, у результаті яких прийнято рішення про підтримку проекту закону «Про енергетичну ефективність будівель».

Громадянська мережа ОПОРА входить до коаліції громадських організацій за участі 80-ти НГО «Реанімаційний пакет реформ». Законопроект «Про енергетичну ефективність будівель» було внесено до «Дорожньої карти» РПР та «білого» список РПР. Тобто, усі зусилля коаліції було спрямовано на адвокатування цього документа. 2 жовтня лідери НГО-членів РПР презентували Дорожню карту РПР» для всіх демократичних політичних сил. Даний документ включав розділ «Реформа енергетики» і містив перелік пріоритетних законопроектів (законопроект «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку» та ряд інших).

Питанню щодо прискорення просування пакету законів у сфері енергоефективності, зокрема Закону “Про енергетичну ефективність будівель”, були присвячені такі заходи, як акція Громадянської мережі ОПОРА під стінами Верховної Ради (<https://goo.gl/DGokqy>), ефір Тетяни Бойко на Громадському Радіо (загальне охоплення аудиторії - понад 100 000 радіослухачів при ретрансляції на УР1, <https://goo.gl/gbLsx3>) та ефір Тетяни Бойко на Громадському телебаченні (загальне охоплення - понад 3200 користувачів соціальних мереж, <https://goo.gl/JnSR6W>).

Координаторка житлово-комунальних та енергетичних програм Громадянської мережі ОПОРА Тетяна Бойко брала участь в публічних заходах, під час яких розглядалися питання щодо вдосконалення законодавства у сфері надання житлово-комунальних послуг та висловлювала позицію, цзгоджену з низкою громадських організацій та представників громадянського суспільства щодо необхідності прийняття законів та підзаконних актів.

Через тиск з боку Європейських партнерів та громадськості 22 червня у Верховній Раді України 259 народних депутатів підтримали у другому читанні та в цілому Закон «Про енергетичну ефективність будівель» (реєстр. № 4941-д від 14.12.2016 року) <https://goo.gl/1mQasy>.

Реалізація Закону України «Про енергетичну ефективність будівель» можлива лише через прийняття та впровадження норм і положень підзаконних нормативно-правових актів. Так, проекти актів наразі розробляє робоча група, створена Мінрегіоном, за участі експертів, представників центральних органів виконавчої влади та міжнародних донорів з технічної підтримки. Проте тривалий час у публічному доступі відсутні будь-які проекти нормативно-правових актів та інформація про те, чи були вони надіслані на погодження до центральних органів виконавчої влади. Тому про зміст положень таких актів говорити досить складно.

Така необґрунтована затримка - поганий сигнал, адже закон передбачає розробку щонайменше 8 складних нормативно-правових актів, наприклад, розрахунку характеристик будівель з майже нульовим споживанням енергії та визначення мінімального рівня рентабельності на основі методів розрахунку енергоефективності будівель. Ці нормативно-правові акти, згідно з перехідними положеннями самого закону, мають бути розроблені протягом 6 місяців з дня набрання ним сили (за виключенням прийняття першого національного плану збільшення кількості будівель з близьким до нульового рівнем споживання енергії, на що Уряду відводиться не більше двох років).

Енергосервісні контракти

На основі відкликаних проектів закону, що регулюють діяльність енергосервісних компаній, робоча група Мінрегіону навесні 2014 року підготувала нові законопроекти. ОПОРА працювала з різними цільовими групами впливу для їхнього просування.

Співпраця з організаціями громадянського суспільства для вироблення спільного бачення щодо цих законопроектів та мобілізація активістів для їхньої публічної підтримки. Було проведено кілька зустрічей Національної ради з питань ОСББ, у результаті яких прийнято рішення про підтримку механізму енергосервісних контрактів.

Громадянська мережа ОПОРА входить до коаліції громадських організацій за участі 80-ти НГО «Реанімаційний пакет реформ». Питання ЕСКО було внесено до «Дорожньої карти» РПР.

Необхідність впровадження енергосервісних контрактів було включено до пріоритетів Урядової стратегії. ОПОРА здійснювала кампанію з популяризації законопроектів, розроблених у рамках проекту “Муниципальная энергетическая реформа в Україні” через авторські публікації у ЗМІ.

На жаль, розроблені Мінрегіоном законопроекти не пройшли погодження центральними органами влади і їхнє винесення на Уряд опинилося під загрозою. Тим більше, чисельні зауваження лише погіршували зміст документів.

ОПОРА працювала над просуванням проектів законів щодо ЕСКО, забезпечуючи комунікацію з народними депутатами, висвітлюючи інформацію щодо проектів законів у ЗМІ та соцмережах, а також організувавши підтримку проектів громадською ініціативою “Реанімаційний пакет реформ”. У результаті 5 лютого 2015 р. Верховна Рада України прийняла у першому читанні проекти законів р.н. 1313 «Проект Закону про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб’єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації» та р.н. 1409 «Проект Закону про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб’єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації)». Окрім участі у роботі над текстом документів, ОПОРА здійснювала публічну адвокаційну кампанію. Зокрема, було підготовлено короткі інформаційні матеріали з використанням інфографіки, а також плакатів щодо змісту законопроектів для депутатів, громадськості, ЗМІ, розповсюджено їх у соціальних мережах та оффлайн, опубліковано у ЗМІ.

Представники ОПОРИ брали участь у прес-заходах (круглих столах та конференціях, наприклад – “Енергосервісні контракти – шлях до енергоефективності країни” <https://goo.gl/LHsSn1> та “Законодавчі ініціативи у сфері енергоефективності: напрацювання, перспективи впровадження” <https://goo.gl/kPqDtV>) та спеціалізованих конференціях (наприклад – “Незалежна теплоенергетика” <https://goo.gl/si25jD>), присвячених перевагам ЕСКО-контрактів. Також ОПОРА неодноразово виступала із офіційними заявами та коментарями у ЗМІ на підтримку даного механізму (понад 20 публікацій, серед яких знакові: статті Тетяни Бойко для видання “Україна комунальна” – “Чому Україні потрібні енергосервісні компанії” <https://goo.gl/xFBb6V>, та для газети “День”: “Чи можливе в Україні ЕСКО?” – <https://goo.gl/b87YMJ>). ОПОРА брала участь у теле- та радіоэфірах (Телеканал 24, “В Україні з’являться енергосервісні компанії, — Тетяна Бойко” – Громадське радіо: <https://goo.gl/VvLL3q>) До того ж, на підтримку ЕСКО велася активна кампанія в соціальних мережах ОПОРИ – темі присвячено понад 20 постів, що отримали загальне сумарне охоплення понад 96 000 переглядів.

Громадянська мережа ОПОРА працювала над просуванням проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб’єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації» (щодо механізму закупівлі енергосервісу) (реєстр. № 4549 від 29.04.2016), який було прийнято Верховною Радою України. Прийняття зазначеного Закону дозволяє здійснювати закупівлі енергосервісу через систему Prozzoro. x України. Також наразі вже укладено 19 ЕСКО-договорів, 15 з яких у місті Києві.

Фінансові програми підтримки енергоефективності

На початку 2014 року в Україні діяла Державна цільова економічна програма енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010-2016 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 1 березня 2010 р. № 243, а також Постанова Кабінету Міністрів від 17 жовтня 2011 р. № 1056 “Деякі питання використання коштів у сфері енергоефективності та енергозбереження”, яка визначала механізм використання коштів, отриманих від Європейського Союзу в рамках виконання Угоди про фінансування програми “Підтримка виконання Енергетичної стратегії України в галузі енергоефективності та відновлювальних джерел енергії” для здійснення заходів щодо ефективного використання енергетичних ресурсів та енергозбереження.

Однак механізм передбачав лише пряме фінансування проектів з бюджету і не передбачав участі ОСББ у проектах з енергоефективності за рахунок державного бюджету.

ОПОРА виступила ініціатором запровадження державної програми, яка би стимулювала запровадження енергоефективних заходів у будинках ОСББ через здешевлення кредитів на такі заходи.

У результаті численних перемовин прийнята постанова Кабінету Міністрів №614 від 12.08.2015 р. “Про внесення змін Порядку № 1056”, яка передбачила стимулювання об’єднань співвласників багатоквартирних будинків, житлово-будівельних кооперативів до впровадження енергоефективних заходів шляхом відшкодування частини суми кредитів, залучених на придбання енергоефективного обладнання.

ОПОРА працювала над моніторингом реалізації програми “теплих кредитів” для ОСББ, популяризацією цього механізму підтримки заходів з енергоефективності та внесенням змін до держпрограми з метою поширення її на діяльність управителів і ЕСКО-компаній за дорученням співвласників, а також розширення кількості уповноважених банків. Відповідний документ було підготовлено Держенергоефективності. ОПОРА забезпечувала його громадське обговорення та консультації з представниками Ресурсних центрів для ОСББ.

У зв’язку з призупиненням фінансування Програми “теплі кредити” у частині надання фінансової підтримки фізичним особам на придбання енергозберігаючих матеріалів Громадянська мережа ОПОРА широко висвітлювала зазначену проблему із закликом до відповідальних посадових осіб щодо необхідності врегулювання питання.

ОПОРА під час переговорів із посадовими особами неодноразово зверталася з проханням сприяти прискоренню відновлення Програми. Крім того, у проекті Закону України “Про Державний бюджет України на 2017 рік” взагалі були відсутні видатки на фінансування Програми у 2017 році, не зважаючи на численні зустрічі та переговори з Міністерством фінансів України.

Окрім того, на підтримку “теплих кредитів” велася активна кампанія в соціальних мережах ОПОРИ – темі присвячено понад 500 постів (загальним сумарним охопленням понад 1 700 000 переглядів), понад 80 з яких є повноцінними “історіями успіхів”, присвячених будинкам, що скористалися “теплыми кредитами”.

Варто зазначити, що протягом дії програми “теплі кредити” її фінансування було на досить низькому рівні, тому ОПОРА постійно виступала із заявами щодо збільшення фінансування державної підтримки ОСББ для модернізації житлового фонду з метою зменшення рівня споживання енергетичних ресурсів.

Удосконалення системи встановлення тарифів

Діяльність ОПОРИ за даним напрямком передбачала:

Інформування громадськості про необхідність встановлення тарифів на комунальні послуги, на рівні, який покриватиме витрати на їх виробництво, транспортування і постачання

На початку 2014 року Уряд прийняв рішення про поступовий перехід до встановлення ринкових цін на енергоносії, що було зафіксоване у Меморандумі з Міжнародним валютним фондом. Перше підвищення тарифу на газ для населення відбулося 01.05.2014 на 50% відповідно постанови НКРЕ України від 03.04.2014 № 420. Відповідно, зросли тарифи для населення на послуги з централізованого опалення та гарячого водопостачання.

У містах проекту МЕР ОПОРА підготувала та розповсюдила через місцеві ЗМІ інформаційні публікації з використанням інфографіки щодо складу і структури тарифів на комунальні послуги - до та після підвищення. У результаті члени територіальних громад були поінформовані про причини підвищення тарифів та ліквідацію (зменшення) державної субвенції на погашення “різниці в тарифах” у їхньому місті.

На основі даних НКРЕКП ОПОРА готувала ряд інформаційних повідомлень та інфографік - щодо порівняння тарифів на комунальні послуги в Україні та країнах Європи, середньорічного споживання, стану забезпечення комерційним обліком українців.

ОПОРА опублікувала онлайн-мапу, що показує ключові показники виробництва теплової енергії в Україні на регіональному рівні. Публікація мапи отримала понад 2500 переглядів: <https://goo.gl/c9vDaf>, підготувала серію матеріалів-інфографік щодо забезпечення комерційним обліком тепла і води будинків, опублікувала інфографіку на основі найсвіжішої статистики щодо установки будинкових теплотічильників в різних регіонах України за даними НКРЕКП (за кількістю теплових вводів). Розміщена у соціальних мережах інфографіка отримала понад 3300 переглядів: <https://goo.gl/sRt4mW>.

ОПОРА дослідила виконання інвестиційних програм підприємств монополістів сфери енергетики та ЖКГ.

Проведено моніторинг наступних теплопостачальних підприємств: “Сумитеплоенерго”, “Хмельницьктеплокомуненерго”, “Рівнетеплоенерго”, “Вінницяоблтеплоенерго”, МКП “Дніпропетровські міські теплові мережі”, Концерну “Міські теплові мережі” м. Запоріжжя, ТОВ “Краматорськтеплоенерго”, КП “Міськтепловодоенергія” міста Кам’янець-Подільський, ЛМКП “Львівтеплоенерго”, МКП “Херсонтеплоенерго” <http://bit.ly/2f9JCsG>. Також досліджено виконання інвестиційних програм підприємств у сфері електропостачання: “Запоріжжяобленерго”, “Київенерго”, “Вінницяобленерго”, “Чернігівобленерго”, “Сумиобленерго”, “Хмельницькобленерго”. Результати розміщено на інформаційно-аналітичному порталі ЖИТЛО. <http://bit.ly/2osQozb>. Аналіз виконання івестиційних програми підприємствами у сфері газопостачання розміщені за посиланням <http://bit.ly/2nKJR15>.

Проблему неналежного використання коштів інвестиційних програм, монополістами було обговорено з Національним регулятором. За результатами обговорень, НКРЕКП виступило з ініціативою вилучати невикористані підприємствами кошти інвестиційних програм, що буде стимулювати підприємства до цільового використання зібраних у складі тарифу коштів.

Інформування громадськості про механізми захисту прав споживачів комунальних послуг та інструменти громадського впливу на процес встановлення тарифів

ОПОРА інформувала громадськість зокрема шляхлм розміщення інформаційно-роз'яснювальних статей на тему:

- “Як захистити права споживача житлово-комунальних послуг?»: <https://goo.gl/jqXvbW>. Блог отримав охоплення понад 4600 переглядів у соціальних мережах.

- “Ріжемо квитанцію: реальна вартість гарячої води» щодо можливостей захисту прав споживачів гарячої води на якісну послугу”: <https://goo.gl/6U80m3>. Колонка отримала охоплення понад 6800 переглядів у соціальних мережах.

- “Як відключитися від центрального опалення, не чекаючи на рішення місцевої влади” щодо переваг використання індивідуального теплового пункту та створення ОСББ: <https://goo.gl/iZl0S6>. Колонка отримала охоплення понад 8800 переглядів у соціальних мережах.

Крім того, ОПОРА посітійно інформувала громадськість про прийняття нормативно-правових актів Регулятором та готувала інформаційно-роз'яснювальні матеріали у соціальних мережах.

Адвокатування закону про незалежного регулятора у сфері енергетики і комунальних послуг

ОПОРА висвітлювала процес підготовки проекту закону Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики та комунальних послуг, а також

адвокатувала ідею створення реально політично і фінансового незалежного регулятора у сфері енергетики і комунальних послуг.

Так, у січні ОПОРА опублікувала заяву-звернення до народних депутатів України з проханням повернути на повторне перше читання проект закону р.н. 2966 та врахувати основні зауваження міжнародної та експертної спільноти. <https://goo.gl/bnquji> 27 січня 2016 року Верховна рада України відхилила даний законопроект, відправивши його на доопрацювання у профільний комітет з питань палива, енергетики і ядерної промисловості. ОПОРА брала участь у засіданнях комітету та інформувала громадськість про перебіг доопрацювання.

ОПОРА підготувала заяву і спільно з Діксі-груп та Реанімаційним пакет реформ закликала народних депутатів підтримати доопрацьований законопроект р.н. 2966-д за основу <https://goo.gl/K6MNBv>.

16 травня в ефір телеканалу ICTV вийшла програма “Свобода слова”, темою якої стало підвищення тарифів на житлово-комунальні послуги. Гості ефіру: голова правління НАК “Нафтогаз України” Андрій Кобольв, народні депутати Олександр Вілкул та Сергій Соболев, Тетяна Бойко та інші фахівці. В ефірі Тетяна Бойко заявила про потребу якнайшвидшого “перезапуску” НКРЕКП для уникнення подальших корупційних зловживань. Також закон про НКРЕКП став темами ефірів за участі Тетяни Бойко: програма ШУСТЕР live 5 липня <https://goo.gl/JPhJBk> та телеканалу NEWS ONE 14 липня <https://goo.gl/rZs1yu>, загалом мова іде про 7 ефірів на телебаченні та радіо по цій темі за участі ОПОРИ.

Окрім того, ОПОРА неодноразово виступала із офіційними заявами та коментарями у ЗМІ щодо закону про національного енергорегулятора: показовою, окрім тих про які мова іде нижче, є заява <https://goo.gl/t9gkHf> та коментар Тетяни Бойко для видання “УНІАН” “Президент, парламент і Міненерговугілля зобов'язані найближчим часом сформувати Конкурсну комісію для оновлення складу НКРЕКП - експерти” <https://goo.gl/piAesm>. Загалом же, тематиці, пов'язаній із законом про Нацрегулятора, присвячено понад 10 коментарів у ЗМІ та авторських публікацій ОПОРИ. Також щодо даної тематики велася активна кампанія в соціальних мережах ОПОРИ - темі присвячено понад 20 постів, що отримали загальне охоплення понад 57 000 переглядів.

В ІА “Укрінформ” пройшла прес-конференція “Незалежний регулятор “в законі”: чому терміново необхідно прийняти законопроект про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг”. Участь у прес-заході, зокрема, взяла участь Тетяна Бойко та прокоментувала необхідність якнайшвидшого прийняття Законопроекту №2966-д “Про НКРЕКП”, а також окремі положення і дискусійні питання самого законопроекту <https://goo.gl/wq7sk6>.

Поширено чергову заяву РПР у ЗМІ з вимогою негайного ухвалення законопроекту. 22 вересня біля будівлі Верховної Ради України активісти ОПОРИ, ГО “Український центр європейської політики” та DiXiGroup провели акцію щодо вимоги прийняти у повторному другому читанні законопроект “Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг” (№ 2966-д). Акцію висвітлювали Громадське телебачення, Інтернет-телеканал Голос.UA, 24 телеканал та ряд інших ЗМІ <https://goo.gl/zGEheV>. Того ж дня довгоочікуваний закон про незалежного регулятора було прийнято.

В Українському кризовому медіа-центрі відбулася дискусія на тему “Вони рахують - ми контролюємо: чого очікувати (і що вимагати) від енергетичного регулятора після прийняття нового закону?”, присвячена прийняттю 22 вересня 2016 року Закону України “Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг” <https://goo.gl/vujZRL>. У заході взяли участь Керівник програм DiXiGroup Роман Ніцович, колишній член НКРЕКП Андрій Герус, координатор житлово-комунальних та енергетичних програм Громадянської мережі ОПОРА Тетяна Бойко та інші спікери. Експерти наголосили на необхідності публічності і прозорості роботи національного регулятора та залученні громадськості до обговорень проектів рішень комісії.

В ефірі телеканалу News One экс-міністр енергетики Володимир Демчишин і Тетяна Бойко обговорили прийнятий Верховною Радою закон “Про НКРЕКП”, який на той час перебував на підписі у Президента, а також питання прозорості роботи Нацкомісії та особливості формування тарифів на комунальні послуги: <https://goo.gl/nxTurx>.

В УНІАН відбулася прес-конференція на тему: “Зрив реформи Енергорегулятора: чому затягується створення Конкурсної комісії”. Експерти підкреслили важливість НКРЕКП як для

енергоринку та ринку комунальних послуг в цілому, так і в справі формування тарифів на комунальні послуги, а також закликали можновладців розпочати процес ротації членів Нацкомісії, як це передбачено Законом про НКРЕКП. Публікація репортажу із прес-заходу отримала загальне охоплення понад 3700 переглядів у соціальних мережах (<https://goo.gl/5OK4jX>), публікація пост-релізу ОПОРИ отримала 7 публікацій у ЗМІ <https://goo.gl/ri3Jqt>.

ОПОРА спільно з аналітичним центром DiXi Group, Українським центром європейської політики та Українським кризовим медіа-центром виступили із ЗАЯВОЮ, у якій звернулися до всіх сторін, які залучені до процедури формування Конкурсною комісією щодо відбору нових членів НКРЕКП та забезпечення їх вчасної ротації із закликом до негайних дій на виконання Закону про НКРЕКП: <https://goo.gl/7Jt04n>. Заява отримала загальне охоплення понад 2700 переглядів у соціальних мережах та була опублікована у ряді ЗМІ.

Експерти групи Реформа енергетичного сектору Реанімаційного Пакету Реформ, і зокрема – Громадянська мережа ОПОРА, закликали Президента України стати ініціатором рішучих дій і визначити перших двох членів номінаційної комісії, таким чином запустивши процес оновлення НКРЕКП, яка має стати повністю незалежною. Заява, опублікована в соціальних мережах, отримала загальне охоплення понад 2300 переглядів: <https://goo.gl/GB72Gt>.

Сприяння залученню громадськості до прийняття рішень Незалежним Національним регулятором у сфері енергетики і комунальних послуг

Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, розроблено проект постанови «Про затвердження Порядку проведення відкритих слухань щодо цін/тарифів у сферах постачання електричної енергії, природного газу, тепlopостачання, з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води, централізованого питного водопостачання та водовідведення, їх складових для всіх категорій споживачів, зміни таких цін/тарифів суб'єктами природних монополій та суміжних ринків».

Метою проведення відкритих слухань є забезпечення безперешкодного та безоплатного доступу споживачів до інформації про розрахунки цін/тарифів на послуги ЖКГ, а також їх складових. Це, в свою чергу, розширить можливості громадського контролю за тарифами на послуги ЖКГ, прозорості прийняття рішень в даній сфері.

Громадянська мережа ОПОРА послідовно відстоювала питання підвищення прозорості формування тарифів. Зокрема, на цьому неодноразово наголошували аналітики організації, а також була звернена увага в рамках круглого столу “Вони рахують - ми контролюємо: чого очікувати (і що вимагати) від енергетичного регулятора після прийняття нового закону?” за участі ОПОРИ. Загальне охоплення матеріалів, присвячених круглому столу, при розповсюдженні в ФБ склало близько 4000 переглядів. Звіт про захід можна переглянути за посиланням: <http://bit.ly/2dpOooF>

Адвокатування концепції реформування ТКЕ

ОПОРА працювала над просуванням Закону України “Про заходи, спрямовані на врегулювання заборгованості теплопостачальних та теплогенеруючих організацій та підприємств централізованого водопостачання і водовідведення за спожиті енергоносії” № 1730-VIII, який був прийнятий Верховною Радою України 3 листопада 2016 року, та набрав чинності 30 листопада 2016 року (далі – Закон).

Закон визначає комплекс заходів, спрямованих на забезпечення сталого функціонування підприємств теплоенергетики та підприємств централізованого водопостачання та водовідведення.

Відповідно до цього Закону залишок боргів підприємств підлягає реструктуризації на 5 років. Також передбачається списання пені, штрафних санкцій та інфляційних нарахувань для теплопостачальних та теплогенеруючих підприємств за умови заключення договору реструктуризації боргу за спожитий газ, а для підприємств водопровідно-каналізаційного господарства за умови відсутності станом на 1 липня 2016 року боргів за спожиту електричну енергію.

Для реалізації положень Закону, необхідне розроблення та вчасне прийняття низки нормативно-правових актів, головним розробником яких визначено Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, а саме:

- Порядок ведення та користування реєстром підприємств, що беруть участь у процедурі врегулювання заборгованості;
- Порядок та умови проведення взаєморозрахунків за рахунок видатків державного бюджету на погашення заборгованості з різниці в тарифах;
- Типовий договір про реструктуризацію заборгованості за спожитий природний газ;
- Типовий договір про реструктуризацію заборгованості та порядок списання неустойки (штрафу, пені), інфляційних нарахувань, процентів річних, нарахованих на заборгованість за спожиту електричну енергію.

На інформаційно-аналітичному порталі ЖИТЛО було розміщено матеріал (<https://goo.gl/hMhJUM>) аналітика ОПОРИ Дениса Кравченка, у якому експерт досліджує особливості проекту Закону України «Про заходи, спрямовані на врегулювання заборгованості теплопостачальних та теплогенеруючих організацій та підприємств централізованого водопостачання і водовідведення за спожиті енергоносії» та його вплив на подальшу діяльність підприємств у сфері ЖКГ. ОПОРА підготувала та опублікувала інфографіку дорожньої карти реалізації закону, спрямованого на реструктуризацію боргів тепло- та водопостачальних підприємств, розміщено на сайті ЖИТЛО: <http://bit.ly/2hEW3hK>

ОПОРА виступила із публічною заявою щодо необхідності прискорення прийняття та оприлюднення проектів нормативно-правових актів, розроблених на прийняття Законопроекту № 1730 про реструктуризацію заборгованості тепло- та водопостачальників. Загальне охоплення заяви у соціальних мережах склало понад 3300 переглядів, зокрема: <https://goo.gl/kWOqyD>.

На засіданні Кабінету Міністрів України 21 лютого 2017 року затверджено порядок ведення та користування реєстром підприємств, що беруть участь у процедурі врегулювання заборгованості за спожиті енергоносії. Цей порядок розроблено на виконання Закону України «Про заходи, спрямовані на врегулювання заборгованості теплопостачальних та теплогенеруючих організацій та підприємств централізованого водопостачання і водовідведення за спожиті енергоносії». Це перший із 5 нормативно-правових актів, необхідних для реалізації положень цього Закону. Повідомлення про затвердження Порядку із коментарем ОПОРИ, опубліковане в соціальних мережах, переглянуло понад 2700 користувачів: <https://goo.gl/XLnKnp>.

13 березня 2017 року на офіційному сайті Мінрегіону оприлюднено проект наказу Про затвердження Типового положення про територіальні комісії з питань узгодження заборгованості з різниці в тарифах (далі – Положення): <http://bit.ly/2IToT4f>. Положення розроблено на виконання Закону України «Про заходи, спрямовані на врегулювання заборгованості теплопостачальних та теплогенеруючих організацій та підприємств централізованого водопостачання і водовідведення за спожиті енергоносії» від 3 листопада 2016 року № 1730-VIII. Повідомлення про факт оприлюднення наказу із коментарем ОПОРИ отримало загальне охоплення понад 2900 переглядів у соціальних мережах: <https://goo.gl/LbwFNX>.

ОПОРА опублікувала аналіз законопроекту «Про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання заборгованості теплопостачальних та теплогенеруючих організацій та підприємств централізованого водопостачання і водовідведення за спожиті енергоносії» розробленого народними депутатами України, та зареєстрованого у Верховній Раді України 06 вересня 2017 за № 7083 <http://bit.ly/2wE1cOO>. Основною зміною до Закону № 1730-VIII, яку передбачає законопроект № 7083, є перенесення розрахункової дати з 01 липня 2016 року на 01 січня 2018 року. Тому він має важливе значення для позбавлення заборгованості теплопостачальних та теплогенеруючих організацій та підприємств централізованого водопостачання і водовідведення за спожиті енергоносії напередодні нового опалювального сезону та оздоровлення галузі в цілому. Наразі законопроект погоджено Комітетом ВРУ з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства, та рекомендовано прийняти його Парламентом у першому читанні.

Мінрегіон оприлюднив для громадського обговорення проект Концепції реалізації державної політики у сфері теплопостачання. З документами (Концепція, План дій щодо реформування ТКЕ та Підходи до регулювання тарифів на централізоване опалення) можна

ознайомитися за посиланням: <https://goo.gl/8bPHKn>. ОПОРА підготувала експрес-аналіз документа: <https://goo.gl/zLNvcZ>. Загальне охоплення публікації склало понад 3700 користувачів соціальної мережі Facebook.

У Мінрегіоні відбувся круглий стіл “Обговорення Концепції реформування сектору централізованого теплопостачання”. У заході взяли участь Віце-прем'єр-міністр України — Міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства Геннадій Зубко, координатор житлово-комунальних та енергетичних програм Громадянської мережі ОПОРА Тетяна Бойко, голова правління Біоенергетичної асоціації України Георгій Гелетуха та інші експерти. Репортаж із заходу, опублікований в соціальних мережах, переглянуло понад 2600 користувачів: <https://goo.gl/jShfnc>.

ОПОРА опублікувала аналіз законопроекту “Про внесення змін до деяких законів України щодо заборони звернення стягнення та накладення арешту на кошти суб'єктів господарювання у сферах тепло-, водопостачання та водовідведення, отриманих від міжнародних фінансових організацій на реалізацію інвестиційних проектів (заходів) в Україні”, який розроблено народними депутатами на виконання Концепції реформування сфери теплопостачання та 12.06.2017 за № 6578 зареєстровано у Верховній Раді України. Законопроект покликаний захистити кошти міжнародних фінансових організацій, що перебувають на рахунках тепло- та водопостачальних підприємств <http://bit.ly/2wE1cOO>.

ОПОРА неодноразово виступала із офіційними заявами та коментарями у ЗМІ на підтримку необхідності реформування системи ТКЕ. Зокрема, тематиці, пов'язаній із законом, присвячено понад 20 коментарів у ЗМІ та авторських публікацій ОПОРИ: знаковими, зокрема, є коментар Наталі Камінської “Розроблено Концепцію реформування сфери теплопостачання” <https://goo.gl/hVKb95>. Також щодо даної тематики велася активна кампанія в соціальних мережах ОПОРИ - темі присвячено понад 20 постів, що отримали загальне охоплення близько 37 000 переглядів.

Законопроектом № 6578 пропонується внести зміни до законів України: “Про питну воду та питне водопостачання”, “Про теплопостачання”, “Про виконавче провадження” та встановити заборону звернення стягнення та накладення арешту на кошти на поточних рахунках суб'єктів господарювання у сфері тепло-, водопостачання та водовідведення, отриманні від МФО у вигляді кредитів, позик на реалізацію інвестиційних проектів (заходів) у відповідній сфері.

При цьому передбачається, що зарахування коштів міжнародних фінансових організацій на поточні рахунки суб'єктів господарювання у сфері теплопостачання, відкриті банками в національній чи іноземній валютах, та використання таких коштів на реалізацію інвестиційних проектів (заходів) у відповідній сфері здійснюється згідно з умовами укладених договорів з МФО.

Адвокатування впровадження стимулюючого тарифного регулювання

У Верховній Раді України було зареєстровано урядовий проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо переходу до використання альтернативних видів палива та переходу суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сфері теплопостачання, до стимулюючого регулювання (р.н.4937). ОПОРА здійснювала адвокатування даного законопроекту. Однак, комітет Верховної Ради з питань паливно-енергетичного комплексу та ядерної політики прийняв рішення не розглядати законопроект 4937, так як його назва не відповідає змісту - документ передбачає запровадження стимулюючого регулювання не лише у теплопостачанні, у всіх видах комунальних послуг.

НКРЕКП опублікувала презентацію щодо запровадження системи стимулюючого регулювання у сфері теплопостачання. ОПОРА опублікувала саму презентацію та коментар аналітиків ОПОРИ щодо системи стимулюючого регулювання: <https://goo.gl/уКМІ9R>. Публікація отримала загальне охоплення понад 3400 переглядів у соціальних мережах.

НКРЕКП на своєму засіданні схвалила проекти рішень про порядки і процедури формування тарифів на принципах стимулюючого регулювання для компаній-ліцензіатів, які здійснюють транспортування теплової енергії магістральними та розподільними тепловими мережами, надають послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, передачі електроенергії магістральними та міждержавними електричними мережами. Було схвалено та оприлюднено на офіційному сайті НКРЕКП більше 15 документів, що стосуються стимулюючого тарифоутворення з усіх галузей, які регулює комісія. У частині державного регулювання сектору теплопостачання, напрацьовано та схвалено низку порядків, що стосуються процедур формування тарифів на принципах стимулюючого тарифоутворення, а саме:

- проект постанови НКРЕКП “Про затвердження Порядку формування тарифів на транспортування теплової енергії магістральними і місцевими (розподільчими) тепловими мережами на принципах стимулюючого регулювання”;

- проект Постанови НКРЕКП “Про затвердження Процедури встановлення тарифів на транспортування теплової енергії магістральними і місцевими (розподільчими) тепловими мережами на принципах стимулюючого регулювання”;

- проект Постанови НКРЕКП “Про затвердження Порядку визначення регуляторної бази активів суб'єктів природних монополій, що здійснюють господарську діяльність з транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами”;

- проект Постанови НКРЕКП “Про встановлення регуляторної норми доходу для суб'єктів, що проваджують (мають намір проваджувати) діяльність з транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами”;

- проект Постанови НКРЕКП “Про затвердження Порядку формування тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення на принципах стимулюючого регулювання”.

ОПОРА опублікувала розроблену інфографіку, що ілюструє суть стимулюючого регулювання у сфері теплопостачання, а також супроводжується коментарями ОПОРИ до проектів рішень НКРЕКП про порядки і процедури формування тарифів на принципах стимулюючого регулювання для компаній-ліцензіатів, які здійснюють транспортування теплової енергії магістральними та розподільними тепловими мережами, надають послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, передачі електроенергії магістральними та міждержавними електричними мережами <https://goo.gl/bh1Hy9>.

7 липня НКРЕКП прийняла низку рішень щодо початку впровадження стимулюючого регулювання у сфері теплопостачання. Мова іде про наступні постанови: “Про затвердження Порядку формування тарифів на транспортування теплової енергії магістральними і місцевими (розподільчими) тепловими мережами на принципах стимулюючого регулювання”, “Про затвердження Процедури встановлення тарифів на транспортування теплової енергії магістральними і місцевими (розподільчими) тепловими мережами на принципах стимулюючого регулювання”, “Про встановлення регуляторної норми доходу на регуляторну базу активів для суб'єктів, що провадять (мають намір провадити) господарську діяльність з транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами” та “Про затвердження Порядку визначення регуляторної бази активів суб'єктів природних монополій, що провадять (мають намір провадити) господарську діяльність з транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами”. ОПОРА проаналізувала рішення та надала до НКРЕКП пропозиції, одна з яких була частково врахована при прийнятті остаточних рішень. Розміщене у соціальних мережах повідомлення з цього приводу отримало загальне охоплення понад 4000 переглядів: <https://goo.gl/UUBAqN>

ОПОРА опублікувала інфографіку, присвячену основним складовими Плану дій із впровадження стимулюючого регулювання у сфері теплопостачання у зв'язку із прийняттям НКРЕКП рішень, що знаменують собою перші кроки щодо впровадження стимулюючого тарифоутворення в теплопостачанні. Розміщена у соціальних мережах інфографіка отримала загальне охоплення понад 3100 переглядів: <https://goo.gl/a2pp3n>

Український кризовий медіа-центр у партнерстві з Громадянською мережею ОПОРА підготував лонгрід, що стосується аналізу проведення енергетичної реформи. Який позитивний сценарій реформ та що ми маємо на сьогодні в кожній галузі - саме про це докладно розповідає

лонгрід: <http://longread.uacrisis.org/energy> Повідомлення про лонгрід, опубліковане в соціальних мережах, отримало загальне охоплення понад 3800 переглядів: <https://goo.gl/ejkn2j>

6 вересня Уряд затвердив порядок стимулюючого тарифоутворення щодо встановлення тарифів на теплову енергію, вироблену з альтернативних джерел енергії. Про це повідомив на засіданні Уряду Віце-прем'єр-міністр – Міністр регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ України Геннадій Зубко, коментуючи прийняття постанови щодо внесення змін до Закону України “Про теплопостачання”. Повідомлення про цю подію, опубліковане в соціальних мережах, отримало загальне охоплення понад 2100 переглядів: <https://goo.gl/5yzAiZ>

На засіданні на відкритому засіданні НКРЕКП, одразу після обговорення за участі провідних експертів, були затверджені постанови про формування тарифів на принципах стимулюючого регулювання у сфері централізованого водопостачання та водовідведення. Повідомлення про цю подію, опубліковане в соціальних мережах, отримало загальне охоплення понад 1500 переглядів: <https://goo.gl/sXMGnD>

Урядовий комітет Кабінету Міністрів України схвалив рішення щодо монетизації субсидій на рівні теплопостачальних підприємств. Відповідно до цього рішення скасовуються клірингові розрахунки та протоколи, а підприємства тепло- та водопостачання, які надають послуги, будуть отримувати живі кошти по субсидіям. Повідомлення про рішення урядового комітету, опубліковане в соціальних мережах <https://goo.gl/QfSre7>

ОПОРА розробила та опублікувала інфографіку на основі Порядку формування тарифів на транспортування теплової енергії магістральними і місцевими (розподільчими) тепловими мережами на принципах стимулюючого регулювання, затвердженого відповідною постановою НКРЕКП. В інфографіці перераховано обов'язкові умови для переходу підприємства до стимулюючого регулювання у сфері транспортування теплової енергії. Інфографіка, опублікована в соціальних мережах, отримала загальне охоплення понад 1900 переглядів: <https://goo.gl/i4M2aT>

ОПОРА розробила та опублікувала інфографіки на основі даних постанов НКРЕКП щодо стимулюючого тарифоутворення. ОПОРА візуалізувала інформацію, що відповідає на питання: “В чому полягає процедура встановлення тарифів на транспортування теплової енергії на принципах стимулюючого регулювання?” <https://goo.gl/k96z3P> та “В чому полягає обов'язкова умова переходу до стимулюючого регулювання у сфері транспортування теплової енергії, а саме наявність погоджень відповідного органу місцевого самоврядування” <https://goo.gl/2LyRAU> Інфографіка, опублікована в соціальних мережах, отримала загальне охоплення понад 4100 переглядів.

Окрім того, підготовлено та оприлюднено аналітичний матеріал щодо впровадження стимулюючого тарифоутворення у водопостачанні “НКРЕКП дала старт стимулюючому регулюванню у сфері централізованого водопостачання та водовідведення” (<https://goo.gl/sXzqao>). У матеріалі розкривається питання розрахунку тарифу на централізоване водопостачання та водовідведення, основні причини зміни тарифів, а також розглянуто нововведення, затверджені постановами НКРЕКП “Про затвердження Порядку формування тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення на принципах стимулюючого регулювання” та “Про затвердження Процедури встановлення тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення на принципах стимулюючого регулювання”.

Загалом представники ОПОРИ брали участь у 4 теле- та радіоефірах стосовно стимулюючого тарифоутворення на ринку тепла (зокрема телеканалам КУБ та ЗІК <https://goo.gl/XLJqed>). ОПОРА багаторазово виступала із офіційними заявами та коментарями у ЗМІ на підтримку потреби запровадження стимулюючого регулювання. Зокрема, тематиці, пов'язаній із цією реформою, присвячено понад 30 коментарів у ЗМІ та авторських публікацій ОПОРИ: знаковими, зокрема, є інтерв'ю Тетяни Бойко “Радіо Ера” “Підприємства теплокомуненерго заручники системи - Нафтогазу некоректно ставити умови про відключення компаній-боржників” <https://goo.gl/AfpMy9>, коментарі Тетяни Бойко для статті “Холодне літо 2017-го. Як уникнути комунального колапсу в Києві” <https://goo.gl/XroG2f>, для видання Лівий Берег “Київ не впорається з тепловим господарством без залучення інвестора - експерт” <https://goo.gl/hG6orz> тощо. Також щодо даної тематики велася активна кампанія в соціальних мережах ОПОРИ - темі присвячено понад 20 постів, що отримали загальне охоплення близько 46 000 переглядів.

Адвокатування та моніторинг виконання закону України про особливості доступу до інформації у сферах постачання електричної енергії, природного газу, тепlopостачання, централізованого постачання гарячої води, централізованого питного водопостачання та водовідведення (р.н.2505 а), закон від 14.08.2015 р.

Закону було подано Президентом України на виконання Україною взятих на себе зобов'язань щодо адаптації законодавства України до законодавства ЄС, зокрема, імплементації Директиви 2006/32/ЄС Європейського Парламенту і Ради про ефективність кінцевого використання енергії та енергетичні послуги, а також про скасування Директиви Ради 93/76/ЄЕС.

Даний закон чітко класифікує види доступної інформації щодо тарифоутворення, діяльності підприємств, розрахунків зі споживачами, кількісних та якісних параметрів послуг та зобов'язує НКРЕКУ, органи місцевого самоврядування та підприємства у сфері тепло-, водо-, газо- і електропостачання її оприлюднювати. ОПОРА брала участь у робочій групі при Комітеті Верховної Ради з питань будівництва, містобудування і житлово-комунальної політики. Проект був включений до пріоритетного списку РПР. ОПОРА надавала свої пропозиції – зокрема, щодо публікації звітності про виконання інвестиційних програм. Ці, а також ряд інших правок було внесено і враховано від народного депутата Бабак між першим і другим читанням. ОПОРА публічно висвітлювала процес проходження законопроекту на всіх етапах, робила публічні заяви про підтримку.

Після прийняття Закону ОПОРА проаналізувала веб-сайт НКРЕКП, веб-сайти підприємств тепло- і водопостачання у 17-и містах України, а також звернулася до НКРЕКП із запитом про доступ до публічних інформації про інвестиційні програми та звіти про їх виконання. У результаті було підготовлено ряд рекомендацій та інфографік щодо структури тарифів та інвестиційних програм. На прикладі ПАТ “Київенерго” ОПОРА спільно з Українським кризовим медіа-центром підготувала лонгрід з описом проблем та шляхів вирішення - <http://energyreform.uacrisis.org/kyivteplo>.

Ключові проблеми - різні форми затвердження планових витрат, закладених у тарифі та звітності, завищені закупівлі підприємств-ліцензіатів та неповний облік споживання.

Охоплення лонгріду при публікації в соціальних мережах склало понад 6000 переглядів.

Перед тим ОПОРА підготувала загальну методичку моніторингу для місцевих активістів <http://bit.ly/259Jr8N>, якою уже користуються випускники Майстерня активних громадян. На сьогодні проведено та опубліковано 3 місцевих дослідження.

Удосконалення політики соціального захисту

У рамках виконання цього завдання Громадянська мережа ОПОРА працювала за такими напрямками:

Інформування громадськості про спрощений механізм отримання субсидій в умовах підвищення тарифів на комунальні послуги, запроваджений у 2014 році та вдосконалений у 2015 році.

ОПОРА висвітлювала інформацію про механізм отримання субсидій на веб-сайті ЖИТЛО та у соціальних мережах, а також забезпечувала участь експерта проекту МЕР Антона Левицького у теле- та радіоефірах.

Зокрема, було розроблено 1 складну (формату А4, для друку) та 4 простих (для розповсюдження у соціальних мережах) тематичних інфографік щодо житлової субсидії.

Інфографіка була розповсюджена в соціальній мережі Facebook: на сторінці «ЖИТЛО» та в релевантних групах, в тому числі – у групах, присвячених незахищеним верствам населення.

Розповсюджено інфографіку “Хто і як може отримати субсидію” у групах (Facebook):

- Соціальний захист громадян з інвалідністю

- Всеукраїнське громадське об'єднання “Національна Асамблея інвалідів України”
- Кіровоградська організація матерів дітей-інвалідів “Серце матері”
- Допомога пенсіонерам та інвалідам Донбасу
- Міжнародний благодійний фонд інвалідів “Надія Є”

Представники ОПОРИ брали участь у теле- та радіоєфірах стосовно механізмів отримання субсидій, монетизації субсидій, зниження соціальних нормативів тощо з коментарями: зокрема на телеканалах ICTV <https://goo.gl/iJLmuw> та <https://goo.gl/Y0gDjk>, телеканал UA:ПЕРШИЙ <https://goo.gl/Mn3EFG>, “5 канал” <https://goo.gl/WgKEQq>, радіо “Голос столиці” <https://goo.gl/vwg6g1> тощо, загалом - понад 10 ефірів. Також ОПОРА брала участь у прес-заходах - круглих столах та брифінгах, з доповідями в рамках спеціалізованих конференцій тощо, зокрема “Субсидії та борги за газ: міфи та реальність” <https://goo.gl/UKuSLN>, “Моделі монетизації субсидій: час обирати” <https://goo.gl/Xk6dVn>. Громадянська мережа ОПОРА виступила співорганізатором Клубу Енергоефективності за участі міністра енергетики І. Насалика та народного депутата І. Кононенка <https://goo.gl/VDdNz9>, брала участь у публічних акціях.

Окрім того, ОПОРА неодноразово виступала із офіційними заявами та коментарями у ЗМІ щодо системи субсидій. Зокрема, тематиці, пов'язаній із законом, присвячено понад 100 коментарів у ЗМІ та авторських публікацій ОПОРИ. Показовими є статті Тетяни Бойко “Невдоволенням підвищенням цін на ЖКГ закривають рота субсидіями, - експертиза” <https://goo.gl/oV856C>, “Житлові” субсидії руйнують теплокомуненерго” <https://goo.gl/a3gtyw> для газети “День”, коментарі Тетяни Бойко “Через борги держави по субсидіях аварій в ЖКГ буде ставати все більше, - експерт” (Українські новини, <https://goo.gl/dg7FNQ>), “Українцям перерахують субсидію за новими правилами: як скоротили нормативи” (Сьогодні, <https://goo.gl/B6xRQN>), “Кабмін скоротив нормативи на опалення і газ: хто буде платити більше” (Обозреватель, <https://goo.gl/WqZPUv>) тощо. Також на підтримку законопроекту велася активна кампанія у соціальних мережах ОПОРИ: темі присвячено понад 160 постів, що отримали загальне охоплення близько 480 000 переглядів.

Адвокатування питання запровадження стимулів для отримувачів субсидій до впровадження енергоефективних заходів та монетизації субсидій

На сайті Українського кризового медіа-центру опубліковано лонгрід “Віддайте гроші людям”: експерти провідних аналітичних центрів України написали свої пропозиції щодо реформи енергетичних субсидій. Зокрема, Тетяна Бойко стала автором колонки “Зупинити субсидійну наркоманію!”: <http://energyreform.uacrisis.org/subsidy#rec10404638>

У круглому столі “Як припинити спалювати гроші. Експертний зріз державної політики в сфері енергоефективності” взяли участь представники Мінфіну, НАК “Нафтогаз України”, Громадянської мережі ОПОРА. Захід було присвячено перспективам монетизації житлових субсидій: <https://goo.gl/dQm8k2>.

В Українському кризовому медіа-центрі відбулися дебати “Моделі монетизації субсидій: час обирати”. Учасниками дебатів, які розглядали тему монетизації субсидій з різних точок зору (терміну та механізмів впровадження, необхідних дій держави та потреби в інформуванні населення), стали представники Мінфіну, Мінсоцполітики, НКРЕКП, а також громадськості — DiXi Group та Громадянської мережі ОПОРА: <https://goo.gl/1gibau>.

Незалежні громадські організації, що працюють в сфері енергетики та енергоефективності, і зокрема — ОПОРА — звернулися до очільника Кабінету Міністрів України Володимира Гройсмана та профільних міністрів із проханням до кінця року публічно оголосити довготерміновий план поетапного переходу до монетизації субсидій з поступовим зменшенням соціальних нормативів, а також забезпечити можливість для отримувачів субсидій використовувати кошти, зекономлені у результаті різниці між нормативним та фактичним рівнем споживання цього опалювального сезону: <https://goo.gl/KdVMrD>.

ОПОРА брала участь у адвокатуванні нормативно-правового акта, розробленого Мінрегіоном, який запровадив зниження соціальних нормативів. 6 лютого Кабінет Міністрів України прийняв постанову “Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 р. № 409” № 51, відповідно до якої з 1 травня 2017 року знизяться деякі соціальні нормативи житлово-комунальних послуг, на оплату яких держава може встановити субсидію.

Опубліковані в соціальних мережах ОПОРИ матеріали, присвячені цій темі, отримали понад 6700 переглядів. ОПОРА проаналізувала рішення Уряду, з аналізом можна ознайомитися за посиланням: <https://goo.gl/ZBQ1si>.

Кабінет Міністрів України прийняв рішення провести монетизацію частини зекономлених субсидій. Разом із тим, 1 травня вступило в дію зменшення соціальних нормативів. Тетяна Бойко прокоментувала подробиці цих подій в ефірах українських телеканалів: 27 квітня – в ефірі 5 телеканалу: <https://goo.gl/iJ9Ab0>, 3 травня – телеканалу ZIK: <https://goo.gl/D1qUBV> та 5 травня - знову в ефірі 5 каналу: <https://goo.gl/al1MBD>. Матеріали, присвячені темі монетизації субсидій та зменшенню нормативів, отримали загальне охоплення понад 20300 переглядів у соціальних мережах.

В УКМЦ відбувся круглий стіл “Субсидії та борги за газ: міфи та реальність”. Участь у заході взяли Тетяна Бойко, директор Департаменту державної соціальної допомоги Мінсоцполітики Віталій Музиченко, Фінансовий директор “Київенерго” Тетяна Грязнова, заступник Міністра фінансів України Сергій Марченко, Віце-президент Міжгалузевої асоціації “Укртеплокомуненерго” Сергій Дунайло, Директор Департаменту економічного планування та бюджетних розрахунків НАК “Нафтогаз України” Юрій Колбушкін та експерт з питань енергоефективності Святослав Павлюк. Публікація репортажу із заходу отримала загальне охоплення понад 2200 переглядів у соціальних мережах: <https://goo.gl/RGgfrg>.

Президент України Петро Порошенко підписав закон №6600 «Про внесення змін до закону України “Про державний бюджет на 2017 рік”, яким, зокрема, передбачено виділення 14,1 млрд грн додатково на житлові субсидії. Розміщене у соціальних мережах повідомлення з цього приводу отримало загальне охоплення понад 7000 переглядів: <https://goo.gl/BZu93Z>

ОПОРА на основі показників, наведених у відповідних постановах Кабінету Міністрів, розробила та опублікувала інфографіку, присвячену скороченню нормативів споживання газу та тепла. Інфографіка, опублікована в соціальних мережах, отримала загальне охоплення понад 4800 переглядів: <https://goo.gl/7nvyQj>

Проведення інформаційних зустрічей щодо енергоефективності для соціально незахищених громадян

Протягом 2016-2017 років у рамках реалізації проекту Громадянська мережа ОПОРА провела 82 інформаційні зустрічі “Прості поради з енергоефективності” та 19 семінарів у центрах зайнятості в Києві, Херсоні, Луцьку, Дніпрі, Чернігові, Івано-Франківську, Вінниці, Кривому Розі, Рівному, Павлограді, Кам’янець-Подільському та Тернополі. Цільовою аудиторією цих заходів стали соціально незахищені особи, тимчасово безробітні, інваліди, малозабезпечені, внутрішньо переміщені особи, працівники центру соціальних служб. Загалом слухачами інформаційних зустрічей та семінарів, що відбувалися у регіональних центрах зайнятості, стали понад 12084 особи, з них 5364 чоловіки та 6211 жінок. Учасникам заходів були роздані інформаційні матеріали, підготовлені проектом МЕРП.

В рамках інформаційної кампанії Громадянська мережа ОПОРА здійснювала такі заходи:
Участь у Днях сталої енергії у містах-партнерах МЕРП

Протягом 2015-2017 років представники Громадянської мережі ОПОРА спільно з органами місцевої влади неодноразово брали участь в організації та проведенні Днів сталої енергії у містах-партнерах проекту, зокрема у Сумах, Тернополі, Дніпрі, Львові, Луцьку, Вінниці, Чернігові, Івано-Франківську, Херсоні, Рівному, Рені, Ізмаїлі та Балті. Загалом Дні сталої енергії за цей період відбувалися 20 разів. У рамках проведення Днів сталої енергії ОПОРА організовувала інформаційні зустрічі з ініціативними групами, представниками ОСББ, соціально незахищеними групами населення; конкурси, квести, брейн-ринги та інформаційні семінари у навчальних закладах; велопробіги та еко-квести за підтримки громадських активістів-партнерів.

Організація громадських обговорень Плану дій сталої енергетичного розвитку у містах-партнерах МЕРП

Протягом 2015-2017 років ОПОРА забезпечувала інформаційну та організаційну підтримку щодо проведення громадських обговорень Плану дій сталої енергетичного розвитку у містах-партнерах проекту.

Загалом на підтримку прийняття ПДСЕР у містах проекту проведено 21 публічний захід: 13 громадських слухань та обговорень, а також 8 презентацій оновлених Планів дій сталого енергетичного розвитку.

Розповсюдження інформації щодо енергоефективності, соціального захисту, ОСББ, реформи тарифів у регіональних ЗМІ.

Від жовтня 2015 року до жовтня 2017 року був опублікований 1821 матеріал у регіональних ЗМІ, зокрема: Вінниця - 35, Дніпро - 52, Івано-Франківськ - 125, Київ - 130, Кривий Ріг - 94, Луцьк - 144, Львів - 17, Павлоград - 48, Рівне - 369, Суми - 21, Тернопіль - 117, Херсон - 194, Чернігів - 444.

Розповсюдження інформації щодо енергоефективності, соціального захисту, ОСББ, реформи тарифів через ТБ, радіо, круглі столи, думки експертів, аналітичні статті в електронних та друкованих медіа

За звітний період Громадянська мережа ОПОРА організувала та взяла участь у понад 90 різного роду прес-заходах (всеукраїнських та міжнародних, не регіонального типу) та конференціях, присвячених темам енергоефективності, реформування житлово-комунального господарства, відновлюваної енергетики, системи субсидій тощо. Інтерв'ю, коментарі та статті експертів ОПОРИ на перелічені теми - всього понад 1000 за звітний період - публікувалися у виданнях “День”, “ЗІК”, “Українська правда”, “Фокус”, “Обозреватель”, “Сьогодні”, “ЕкоТаун” та інших, як всеукраїнських (понад 40 назв видань), так і регіональних (понад 30 назв видань).

Експерти ОПОРИ Тетяна Бойко, Юлія Чеберяк та Марія Осипчук взяла участь у понад 100 теле- та радіоефірах для понад 20 теле- та радіоканалів, серед яких найчастіше для “5 каналу”, “UA:ПЕРШИЙ”, ICTV, “112 телеканалу”, Телеканалу “Київ”, телеканалу NEWS ONE, Громадського телебачення та ін., а також для Громадського Радіо, радіо Голос Києва, радіо “Ера” та ін.

Інформаційні зустрічі щодо енергозбереження із різними групами населення у містах-партнерах МЕРП

Протягом 2016-2017 років у рамках реалізації проекту Громадянська мережа ОПОРА провела 351 публічний захід у містах Києві, Херсоні, Луцьку, Дніпрі, Чернігові, Івано-Франківську, Вінниці, Кривому Розі, Рівному, Павлограді, Кам'янець-Подільському, Тернополі, Балті, Сумах, Львові, Хмельницькому. Зокрема Громадянська мережа ОПОРА провела 242 інформаційні зустрічі, організувала або взяла участь в організації 43 семінарів та робочих зустрічей, 14 круглих столів, 6 тренінгів та майстер-класів. Для молоді проводилися брейн-ринги, конкурси малюнків, еко-квести та велопробіги.

Цільовою аудиторією інформаційних заходів стали активні співвласники багатоквартирних будинків, представники ініціативних груп та діючих ОСББ, учні та студенти, викладачі та працівники бібліотек, соціально незахищені особи, тимчасово безробітні, інваліди, малозабезпечені, внутрішньо переміщені особи, працівники центрів соціальних служб.

Загалом до заходів долучилися понад 13385 особи, з них 5904 чоловіки та 6697 жінок. Учасникам заходів були роздані інформаційні матеріали, підготовлені проектом МЕР.

Поширення “історій успіху” з енергоефективності та чистої енергії у містах-партнерах МЕРП

• Регіональні історії успіху щодо реалізації заходів з енергоефективності та модернізації житла – понад 76 публікації (Рівне – 16, Чернігів – 1, Київ – 13, Херсон – 7, Дніпро – 6, Тернопіль – 5, Луцьк – 3, Кривий Ріг – 8, Івано-Франківськ – 2, Вінниця – 1, Павлоград – 3, Львів – 4, Запоріжжя – 6, Суми – 1)

Просування тем економічно обґрунтованого рівня тарифів, соціального захисту, енергозбереження, ОСББ, реформування та регіонального розвитку сектору ЖКГ тощо через соцмережі та сайти

• На сайті zhytlo.in.ua за звітний період було опубліковано: Новинні матеріали (оригінальні та передрук) – понад 4463 повідомлення на тематику проекту: Власність (відносини

власності у багатоквартирному будинку, закон №417-VIII та його наслідки). Енергозбереження (регіональні та всеукраїнські новини щодо впровадження енергозберігаючих заходів та змін в політиці енергозбереження, а також новини щодо Держпрограми енергоефективності).

- Житлово-комунальна політика (всеукраїнські та локальні новини стосовно реформування та розвитку сфери ЖКГ, новини щодо входження в опалювальний сезон тощо).

- Тарифи (регіональні та всеукраїнські новини стосовно стану тарифів на комунальні послуги, структури тарифів та коментарів експертів і політиків стосовно цього питання).

- Чиста енергія та екологія (регіональні та всеукраїнські новини на тему низьковуглецевого розвитку, зниження викидів CO₂ та альтернативних джерел енергії).

- Антикорупція (новини стосовно корупційних зловживань або підозр щодо зловживань у сфері енергетики та ЖКГ).

- Соціальний захист (новини, пов'язані зі статистикою нарахувань та відшкодувань житлових субсидій у регіонах України та у всеукраїнському масштабі; законодавчі та нормативні зміни в галузі житлових субсидій).

- Світова практика

- Авторські статті та інтерв'ю – понад 479 публікацій на тематику проекту.

- Регіональні історії успіху щодо реалізації заходів з енергоефективності та модернізації житла – понад 76 публікації (Рівне – 16, Чернігів – 1, Київ – 13, Херсон – 7, Дніпро – 6, Тернопіль – 5, Луцьк – 3, Кривий Ріг – 8, Івано-Франківськ – 2, Вінниця – 1, Павлоград – 3, Львів – 4, Запоріжжя – 6, Суми – 1).

Загалом за період вересень 2014 – вересень 2017 року інформаційний портал ЖИТЛО переглянуло 191466 унікальних користувачів, зафіксовано 389177 унікальних переглядів:

Загалом від початку роботи порталу кількість користувачів зросла у 6 разів (з 17494 за період 2014-2015 до 96618 за період з 2016 по 2017), а переглядів – у 3 рази (з 49537 за період 2014-2015 до 170863 за період з 2016 по 2017).

Джерела переходів на портал:

- 36,5% - реферальні посилання (партнерська співпраця з агрегатором новин Ukr.net);
- 30,6% - органічний пошук;
- 21,1% - переходи із соціальних мереж;
- 11,7% - переходи по прямим посиланням.

Найчастіше відвідувані матеріали:

- Оновлено Типовий статут ОСББ (+ документ) - 15722 переглядів;
- Переваги та недоліки світлодіодних ламп - 9409 переглядів;
- Роз'яснення закону “Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку” - 8224 переглядів;
- ОПОРА розробила онлайн-мапу абонплати за газ по всіх газорозподільних підприємствах України - 4560 переглядів;
- Переваги та недоліки сонячних кремнієвих батарей - 3105 переглядів;
- ДСТУ Б А.2.2-12:2015 “Енергетична ефективність будівель. Метод розрахунку енергоспоживання при опаленні, охолодженні, вентиляції, освітленні та гарячому водопостачанні” - 2035 переглядів;
- Нюанси субсидій в опалювальний період: норми, коефіцієнти, обов'язковий платіж, переплата - 2003 переглядів;
- Маленьке ОСББ на 8 квартир у Рівному дивує своїми успіхами - 1906 переглядів.

На сайті розміщено довідкові матеріали, виготовлені за участі експертів ОПОРИ та партнерами Проекту USAID “Муніципальна енергетична реформа в Україні”:

- Посібник “Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку: практичні поради”
- Посібник “Управління житловим будинком”
- Посібник “Енергоефективний будинок - крок за кроком. Книга 1”

- Посібник “Енергоефективний будинок - крок за кроком. Книга 2”
- Посібник “Енергоефективний будинок - крок за кроком. Книга 3”
- Довідкову інформацію “Що необхідно знати, замовляючи енергоаудит”
- Каталог сонячних фотомодулів
- Каталог кредитних, грантових програм та програм міжнародної технічної допомоги в сфері енергоефективності
- Довідкову інформацію “Як знайти власника квартири або будинку: порядок отримання інформації”
- Практичні матеріали “Управління будинком”.

У публічному доступі на інформаційному порталі ЖИТЛО розміщено Енергетичні карти міст у рамках проекту (Київ, Павлоград, Кам’янець-Подільський, Львів, Кривий Ріг, Луцьк, Краматорськ, Тернопіль, Рівне, Суми, Хмельницький, Запоріжжя, Херсон, Дніпро, Івано-Франківськ, Чернігів).

На порталі діє інтегрована онлайн-карта, що містить актуальну інформацію щодо пунктів прийому вторинної сировини. Відомості про роботу пунктів прийому оновлюються відповідно до повідомлень від мешканців міст.

Протягом звітного періоду (2014 - 2017 роки) на сторінці ЖИТЛО у соціальній мережі Facebook було опубліковано 3275 записів, присвячених темам енергоефективності, чистої енергії, антикорупції у ЖКГ та енергетиці, відносинам власності у багатоквартирному будинку, соціальному захисту тощо, у соціальній мережі Vkontakte – 869 записів (в 2017 році діяльність у соціальній мережі зупинено через блокування на території України), у соціальній мережі Twitter – 2495 записів.

Сукупне загальне охоплення (контент/перегляд, кількість контактів) цього контенту в соціальних мережах ЖИТЛО склало більше 16 359 100 контент/переглядів. Загальне залучення дописів (Impressions) склало понад 25 000 000 (за приблизними підрахунками, на основі алгоритмів Facebook, актуальних у 2016-17 роках). Всього станом на кінець вересня 2017 року сторінка мала 10 793 підписника.

Контент-повідомлення також поширювалися у регіональні групи міст-партнерів проекту МЕРП у мережі Facebook, що дало змогу підвищити кількість середнього щомісячного охоплення аудиторії міст: Київ – на рівні 94000 користувачів, Львів – 32000 користувачів, Івано-Франківськ – 9000, Дніпропетровськ – 6000, Запоріжжя, Рівне, Вінниця – Луцьк – по 4000, Чернігів, Хмельницький, Краматорськ – по 2000, решта – менше 2000 користувачів на місяць.

Підтримка ТБ-програми ТВІЙ ДІМ, створеної за сприяння МЕРП.

Період публікацій матеріалів програми ТВІЙ ДІМ на сторінці ЖИТЛО у Facebook протягом перших 2-х сезонів програми (2015-2017 рр.):

Кількість матеріалів: - 330

Загальне охоплення матеріалів (контактів контент/персона): - 4 148 103

Кількість переглядів відео: – 1 072 309

Загальне залучення користувачів (зафіксовані активності лайк+коментар+репост): – 45769

Місцеві програми підтримки енергоефективності

Громадянська мережа ОПОРА здійснювала моніторинг та аналіз місцевих програм енергоефективності та підтримки ОСББ і фізичних осіб у здійсненні заходів з термомодернізації житлових будинків.

Було здійснено дослідження по 36 містах-партнерах проекту МЕР, серед яких у:

7 містах відсутні місцеві програми;

1 місті програма на стадії розроблення;

28 містах місцеві програми з фінансуванням (з них у 4 містах затверджено по 2 програми - для ОСББ, ЖБК та для фізичних осіб).

Запобігання корупції в енергетиці та ЖКГ

В рамках міжсекторальної (антикорупційної) діяльності Проекту МЕР ОПОРА залучала громадянське суспільство та приватний сектор до боротьби з корупцією в енергетичному секторі

та надавала підтримку / координувала мережу організацій, здатних виявляти корупцію в енергетичному секторі та вимагати прозорості, включаючи групи громадянського суспільства, антикорупційні “watch-dog” організації та журналістські розслідування.

У напрямку протидії корупції протягом звітнього періоду Громадянська мережа ОПОРА виконувала наступні завдання:

Навчання місцевих громадських активістів та журналістів основним механізмам запобігання та протидії корупції в енергетичній сфері

ОПОРА як організація - співзасновниця коаліції громадських організацій “Реанімаційний пакет реформ”, долучилася до антикорупційної навчальної програми, ініційованої організаціями-учасниками РПР.

Навчальна програма отримала назву “Майстерня громадської активності”. Майстерня активних громадян (МАГ) – це річна програма з трьох модулів практичних тренінгів для активних громадян з різних куточків України з питань дієвих антикорупційних інструментів, практичних аспектів доступу до публічної інформації, антикорупційного законодавства та механізмів співпраці громадськості з антикорупційними органами, практичних аспектів журналістських розслідувань, практикумів з вироблення дієвих громадських кампаній, а також низка майстер-класів з розвитку особистісних лідерських навичок. Її адміністратором виступив Інститут медіа-права. ОПОРА представила кампанію у сфері протидії корупції у сфері енергетики “АНТИЛАПА” і запропонувала місцевим активістам працювати спільно над такими напрямками: прозорість тарифоутворення, закупівлі в енергетиці та ЖКГ, власність у цій сфері – кому належать підприємства і як вони змінюють власників, інвестиційні програми підприємств цієї сфери.

Тренерами Майстерні стали експерти громадських організацій – Реанімаційного пакету реформ, Руху ЧЕСНО, Інституту Медіа Права, Центру політичних студій та аналітики, Центр UA, Transparency International Україна, Центру Протидії Корупції, Громадянської мережі ОПОРА та інших організацій.

За результатами анкетування було відібрано 30 регіональних тренерів, які пройшли три етапи навчання (третінги для тренерів) у Києві (з ними теоретичним і практичним досвідом боротьби з корупцією у енергетиці та ЖКГ ділилися експерти Громадянської мережі ОПОРА Тетяна Бойко, Олександр Горлушко, Денис Кравченко), які після навчання проводили навчання для місцевих активістів.

Регіональними тренерами було проведено 48 регіональних семінарів, у яких взяли участь понад 752 учасників-активістів із сіл, селищ, міст та районів, 100 залучених експертів. Активісти на місцях практикувалися, як отримувати доступ до публічної інформації, користуватися онлайн-реєстрами, писати журналістські розслідування, уникати звинувачень у дифамації, комунікувати і співпрацювати з правоохоронними органами тощо.

ОПОРА розробила анкету для всіх учасників навчальної програми з метою з'ясувати зацікавленість у подальшій співпраці - консультаційному супроводі ОПОРИ щодо реалізації антикорупційних кампаній у сфері енергетики на місцевому рівні. 47 місцевих активістів та журналістів висловили таке зацікавлення. Вони щотижня протягом терміну реалізації проекту отримували дайджест профільних новин від ОПОРИ та коментарів до них щодо прозорості у сфері енергетики (за звітний період було підготовлено і розіслано 60 дайджестів).

Також ОПОРА здійснювала інформаційний супровід трьох регіональних кейсів щодо прозорості та обґрунтованості тарифів комунальних послуг (два дослідження) та зловживання у питаннях виділення землі під газові «вишки» (адвокасі-компанія).

Побудова міцних неформальних коаліцій для забезпечення мережування та обмін інформаційними потоками між НГО та журналістами на локальному та національному рівнях щодо запобігання та протидії корупції.

В рамках громадської коаліції “Реанімаційний пакет реформ” створено антикорупційну групу. Протягом проекту було налагоджено комунікацію та досягнуто домовленості про обмін інформацією із провідними антикорупційними громадськими та журналістськими організаціями – Центр протидії корупції, Transparency International, DiXi Group, Український кризовий медіа-центр, Центр досліджень енергетики, “Наші гроші”, “Слідство.Інфо”, а також 20-ма місцевими

антикорупційними і 4-ма журналістськими інтернет-спільнотами. Представники Громадянської мережі ОПОРА взяли участь у численних антикорупційних заходах у сфері енергетики.

Результатом спільних зусиль неформальної коаліції ОПОРИ з експертами, стейкхолдерами та лідерами думки стало розслідування ряду антикорупційних кейсів (“Забезпечення прозорості проведення конкурсу на реалізацію проекту з видобутку сланцевого газу на Юзівській площі”, “Забезпечення прозорості проведення тендеру “Укргазвидобування” здійснення 100-а гідророзривів пласту, що дозволило знизити очікувану вартість на 30%”, “Зниження закупівельних цін на трансформатори “Укренерго”, адвокатування прозорості в нафтогазовидобувній галузі та інших).

Після завершення проекту співпраця з даними організаціями продовжується в інших форматах. Зокрема, ОПОРА стала членом коаліції “Прозора енергетика” та здійснює висвітлення роботи проекту USAID “Прозора енергетика”, який виконується Діксі-груп. Продовжується співпраця з Українським кризовим медіа-центром, який в рамках проекту USAID “Взаємодія” реалізовує навчання місцевих антикорупційних журналістів, ОПОРА надає свої інформаційні матеріали та планує прати участь в тренінгах. Група членів РПР створила окрему громадську організацію “Разом проти корупції”.

Розробка методології та проведення антикорупційного моніторингу на центральному та локальному рівнях

Загалом, ОПОРА підготувала, оприлюднила і поширила серед громадських активістів і журналістів сім локальних антикорупційних методик. Це Методика моніторингу виконання повноважень ОМС щодо газовидобувних операторів, Методика антикорупційного моніторингу формування тарифів на комунальні послуги, Методика моніторингу ефективності виконання інвестиційних програм підприємствами тепло-, електро і газопостачання, а також Методика моніторингу державних закупівель. Методики були презентовані на публічних брифінгах в Українському кризовому медіа-центрі, а також адресно розіслані місцевим активістам.

Громадянська мережа ОПОРА здійснила вибірковий моніторинг процедури закупівель підприємств ПЕК і ЖКГ та підготувала антикорупційну інструкцію, яку опублікувала на порталі “Україна Комунальна” під назвою “Як вкрати гроші на тендерних закупівлях?”.

Окрім того, ОПОРА підготувала три методики з моніторингу виконання інвестиційних програм підприємствами сфери тепlopостачання <http://bit.ly/2nKJR15>, електропостачання <http://bit.ly/2f9JCsG> і газопостачання - <http://bit.ly/2osQozb>.

Надання якісних інформаційних матеріалів для журналістських розслідувань та інформаційних матеріалів щодо профілактики, запобігання та протидії корупції в муніципальній енергетиці

Інформування про різного роду корупційні зловживання у сфері енергетики та ЖКГ на всеукраїнському та регіональному рівнях ведеться на сторінці ЖИТЛО у вигляді спеціально оформлених згідно з розробленим фірмовим стилем інформаційних повідомлень. Всього за звітний період на сторінці було опубліковано 218 повідомлень такого типу, з метою привернути увагу журналістів та громадськості до зловживань у сфері енергетики та ЖКГ, які потребують розголосу та розповсюдження, а також до змін у прозорості НКРЕКП та загалом прозорості у галузі енергетики та ЖКГ. Загальне охоплення повідомлень перевищило 583 000.

Кампанія проходила, передовсім, в соціальній мережі Facebook на сторінці ЖИТЛО, що має релевантну аудиторію щодо інформування про дану проблему (чоловіки 25-34 рр., активні молоді люди, складають ключову ЦА сторінки (більше 28%)). Також дописи поширювалися у більш, ніж 20 груп мережі Facebook, присвячених антикорупційній тематиці в Україні. Окрім того, в повному обсязі матеріали публікувалися в різних виданнях.

Модерування відкритої групи у мережі Facebook “АНТИЛАПА”, в якій кожен учасник групи може розміщувати власні повідомлення щодо корупційних зловживань в сфері ЖКГ та енергетики в його місті або відомі факти в межах країни: <https://www.facebook.com/groups/750680041724827/>.

Група заснована 1 вересня 2015 року. Станом на кінець жовтня 2017 року до групи залучено 1722 учасники. Серед учасників групи, які мають доступ до всіх повідомлень,

опублікованих у стрічці, є відомі журналісти, громадські активісти, посадовці. Висвітлювали новини щодо прозорості тарифів та здійснення держзакупівель основними підприємствами ПЕК на веб-сайті www.zhytlo.in.ua та на сторінці «ЖИТЛО» у мережі Facebook. Всього за час існування групи в ній було опубліковано понад 500 повідомлень на теми корупції в житлово-комунальному господарстві та енергетиці, новин щодо корупційних зловживань, репортажів із антикорупційних подій тощо, з метою привернути увагу журналістів та громадськості до зловживань у сфері енергетики та ЖКГ, які потребують розголосу та розповсюдження.

Моніторинг основних антикорупційних новин на центральному та локальному рівнях (Київ, Львів, Луцьк, Рівне, Тернопіль, Кам'янець-Подільський, Хмельницький, Суми, Чернігів, Херсон, Дніпропетровськ, Кривий Ріг).

Інформування про різного роду корупційні зловживання у сфері енергетики та ЖКГ на всеукраїнському та регіональному рівнях ведеться на сторінці «ЖИТЛО» у вигляді спеціально оформлених згідно з розробленим фірмовим стилем інформаційних повідомлень. Окрім аудиторії сторінки «ЖИТЛО» – підписників сторінки, які могли переглядати ці повідомлення, – проводилось інформування через розповсюдження записів у спеціалізованих антикорупційних групах у мережі Facebook, в журналістських групах та у групах місцевих активістів. Серед груп поширення таких повідомлень (НГО та журналісти): антикорупційні – 23 групи, журналістські – 8 груп, локальні групи в містах – 121 група, зокрема: Київ – 20 груп, Львів – 12 груп, Дніпропетровськ – 12 груп, Івано-Франківськ – 10 груп, Луцьк – 10 груп, Рівне – 10 груп, Херсон – 9 груп тощо.

Співпраця з агенціями журналістських розслідувань та незалежними журналістами у підготовці публікацій та матеріалів, співпраця з місцевими та національними НУО у підготовці судових позовів, watch-dog діяльності, адвокаті-кампаніях для збільшення прозорості підприємств ПЕК і ЖКГ

У співпраці з агенціями журналістських розслідувань було реалізовано антикорупційні кейси (див. завдання 3 та додаток “Антикорупційні кейси”) та підготовлено наступні матеріали. Адвокатські і моніторингові кампанії висвітлені у завданнях 6 та 7.

Аналітики Громадянської мережі ОПОРА підготували та опублікували на сайті “ЖИТЛО” експрес-аналіз процедури отримання спецдозволів на розробку нафтогазоносних надр “Хто контролює українське газовидобування?”. Це дослідження присвячене виходу звіту ЕІТІ, що покликаний дати відповіді на питання, який обсяг газу та нафти видобувається в Україні, хто розпоряджається видобутим в Україні газом тощо. Окрім того, ОПОРА висвітлювала весь процес підготовки та презентації звіту ЕІТІ, підготувала рекомендації щодо його покращення. За результатами написаної та поширеної статті журналіст Дмитро Гнап підготував для програми “Слідство.Інфо” сюжет щодо спільної діяльності ПАТ “Укргазвидобування” з “МісенЕнерджи” АБ під назвою “Шведська сім’я”.

Також “Слідство.ІНФО” на основі напрацювань ОПОРИ провели та опублікували журналістське розслідування щодо діяльності ДП “Селидіввугілля”.

Інформаційна агенція “ЛігаБізнесІнформ” готувала ряд журналістських розслідувань щодо закупівель вугілля антрацитової групи на непіконтрольній Україні території, проведення конкурсу в рамках угоди про розподіл продукції на ділянці “Юзівська”. Інформаційна агенція “Наші гроші” підготувала ряд розслідувань щодо “трансформаторів Григоришина” та неефективності державних закупівель.

Підготовка та просування (участь у круглих столах та інших публічних заходах) спільно з партнерськими організаціями проектів нормативно-правових актів на національному та локальному рівнях, які забезпечать протидію корупції у сфері муніципальної енергетики

Урядово-громадська ініціатива “Разом проти корупції”

В рамках виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.10.2016 № 803-р “Деякі питання запобігання корупції в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади”, ОПОРА була залучена до Урядово-громадської робочої групи з протидії корупції у сфері енергетики.

Співпраця фахівців Міненерговугілля та представників ОПОРИ стосувалася виявлення корупційних ризиків у діяльності Міністерства. Було розроблено внутрішні документи міністерства, які унеможливають зволікання у процесі прийняття рішень, забезпечать посилення дієвого системного контролю за використанням бюджетних коштів та прозорість дій усіх причетних до погодження документів та виконання заходів.

Робочою групою спільно з міністерством енергетики та вугільної промисловості розроблено дорожню карту, щодо антикорупційної громадської експертизи, було переглянуто Положення про міністерство енергетики та вугільної промисловості. Міністерство частково надало НПА, якими регулюється виконання покладених на міністерство функцій. Для виконання антикорупційної експертизи на корупційні загрози та рекомендацій по їх усуненню обрана функція міністерства щодо створення державних підприємств паливно-енергетичного комплексу, про реорганізацію і ліквідацію державних підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Міненерговугілля України. Окрема увага була приділена питанню соціальної складової, регіонального розвитку, можливості використання площі підприємства та нерухомого майна для створення нових робочих місць іншої сфери діяльності, створення Національної вугільної компанії та процедури прийняття рішення про ліквідацію збиткових шахт та методики визначення обсягів дотування державних вугледобувних підприємств.

Результати роботи публікувалися на порталі Житло: <https://cutt.ly/XWM3S2o>

Адвокатування прозорості тарифів на послуги з розподілу газу

10 квітня 2017 року Громадянська мережа ОПОРА оприлюднила заяву з вимогою провести відкрите обговорення проектів рішень НКРЕКП щодо встановлення тарифів на послуги з розподілу природного газу для газорозподільчих підприємств за місцем надання послуг суб'єктами господарювання. <http://bit.ly/2tg0Z53>. , оскільки 28 березня НКРЕКП затвердила тарифи на послуги з розподілу природного газу для газорозподільчих підприємств, встановивши т.зв. абонплату залежно від максимальної потужності. Проте, відповідно до статті 16 Закону України «Про НКРЕКП» № 1540-VIII від 22 вересня 2016 року, проекти рішень Регулятора, які стосуються питань встановлення цін (тарифів) у сфері комунальних послуг, підлягають відкритому обговоренню. <https://goo.gl/lyABoJ>.

19 травня 2017 року відбулося засідання робочої групи з розробки пропозицій щодо законодавчого врегулювання платного користування державними газорозподільними мережами. На засіданні були присутні представники газорозподільних компаній, ДК "Газ України", представники Громадянської мережі ОПОРА, DiXi Group, експерти та народний депутат Вікторія Войціцька. Експерти Громадянської мережі ОПОРА наголосили на необхідності аналізу ефективності роботи газорозподільних компаній через використання амортизації. Міністерству енергетики запропоновано спільними зусиллями розробити кількісні та якісні показники для подальшого аналізу. Представники асоціації газового ринку України підтримали ініціативу, але наголосили на невідповідності тарифів

Адвокатування питання синхронізації системи звітності підприємств монополістів

21 вересня 2016 року НКРЕКП на офіційному сайті розмістила Проект постанови "Про затвердження Правил організації звітності, що подається до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг". До того форми звітів не містили повний перелік даних, потрібних аналізу ефективності використання коштів і не співпадали зі структурою тарифу. Крім того, був відсутній аналітичний зв'язок між звітами.

Пропоновані НКРЕКП зміни передбачали подання додаткових звітних даних, що дозволять якісніше аналізувати використання паливно-енергетичних ресурсів, проведення розрахунків за реалізовану продукцію та провадження ліцензованої діяльності. Таким чином, проблемні питання, зазначені у лонгріді <http://energyreform.uacrisis.org/kyivteplo>, були частково вирішені.

В той же час, ОПОРА надіслала та опублікувала у відкритому доступі ряд рекомендацій щодо поліпшення даного проекту постанови НКРЕКП та розповсюдила цей матеріал в соціальних мережах, що дало змогу ознайомити з рекомендаціями учасників антикорупційних груп в Facebook та забезпечило загальне охоплення в 2500 переглядів. Переглянути рекомендації ОПОРИ можна за посиланням: <http://bit.ly/2diN31r>

Адвокатування питання посилення прозорості закупівель підприємств-монополістів

НКРЕКП зобов'язала ліцензіатів дотримуватися принципів здійснення публічних закупівель та прийняла рішення про неврахування з 1 вересня 2016 року як цільового використання коштів без використання електронної системи "ProZorro", або шляхом звітування про укладені договори в системі електронних закупівель. Це дозволить посилити контроль над закупівлями ліцензіатів, зокрема – системно здійснювати громадський моніторинг таких закупівель та встановлювати можливі зловживання.

Громадянська мережа ОПОРА послідовно дотримувалась позиції щодо необхідності використання системи ProZorro в даній сфері. Так, було опубліковано ряд новин щодо використання системи, зокрема – кейсу переходу на систему публічних закупівель ПАТ «Львівгаз»: <http://bit.ly/2cGBHkT>.

Також було широко розповсюджено в соціальних мережах текст даної постанови для широкого інформування антикорупційних активістів у відповідних групах: Цей матеріал отримав охоплення понад 2000 переглядів: <http://bit.ly/2bZQqKs>

Також дану інформацію ОПОРА поширювала в щотижневому дайджесті для антикорупційних активістів "Антилапа", який переглянуло понад 50 активістів.

Моніторинг та експертна оцінка рішень НКРЕКП щодо розрахунку та затвердження оптової ринкової ціни електроенергії (проблема формули "Роттердам+")

Електрична енергія, вироблена на ТЕС, посідає друге місце за обсягом продажу в ОРЕ після атомної електроенергетики та перше місце за вартістю проданої електроенергії в ринок. Опора провела аналіз розрахунку тарифу ТЕС як найбільш впливового фактору на оптову ринкову ціну електроенергії відповідно до Постанови НКРЕКП.

Проблему ОПОРА висвітлювала у аналітичних статтях про найбільш впливові фактори розрахунку прогнозованої оптової ринкової ціни електроенергії на 2017 рік: <https://cutt.ly/3WM36KL>, <https://cutt.ly/aWM8qKo>.

Наслідком прийнятих НКРЕКП рішень стало зростання роздрібних тарифів на електричну енергію для підприємств, що загалом негативно впливає на розвиток промислового виробництва та конкурентність економіки: <https://cutt.ly/XWM8wVM>.

Моніторинг економічних та правових підстав при закупівлі вугілля ТЕС з не підконтрольної території

Рада національної безпеки та оборони прийняла рішення припинити переміщення вантажів через лінію зіткнення в зоні АТО. Рішення затверджене Указом Президента України № 62/2017 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 березня 2017 року "Про невідкладні додаткові заходи із протидії гібридним загрозам національній безпеці України" <http://www.rnbo.gov.ua/documents/441.html>.

ОПОРА спільно з коаліцією громадських організацій, починаючи з липня 2016 року піднімала тему поставок вугілля з ОРДЛО проводила журналістські розслідування, та проводила переговори з даного питання з Міненерговугілля, брала участь у круглому столі "Постачання вугільної продукції на електростанції ПАТ "Центренерго". На Фейсбук сторінці Житло опубліковано аналітичний матеріал та інфографіку щодо закупівель антрацитового та пісного вугілля ПАТ "Центренерго" із окупованих територій за 2015-2016 рр.: <https://bit.ly/3DNT410> та аналітичний матеріал та інфографіку, що ілюструє процес постачання ТЕС ПАТ "Центренерго" вугілля марок А та П з невідконтрольних територій: <https://bit.ly/3h73DCv>

Опора наполягала на перевірці державними органами діяльності фірм, затверджених СБУ, які мали виключне право на постачання вугільної продукції із зони АТО.

Удосконалення процедури ліквідації збиткових шахт

Громадянська мережа ОПОРА проаналізувала процедуру затвердження на ліквідацію збиткових державних шахт та запропонувала ряд рекомендацій з метою подолання корупційних загроз в цій процедурі. Докладно про це: <https://goo.gl/Wp9rpd>. Загальне охоплення інфографіки із процедурою склало понад 3300 користувачів соціальної мережі Facebook. Також ОПОРА опублікувала інфографіку, присвячену динаміці державної підтримки вуглевидобувних

підприємств. Як видно з інфографіки (документ, наданий Міненерго ОПОРИ є за посиланням: <https://goo.gl/fToCml>), у 2016 році, порівняно з 2014 роком, дотації скоротилися майже у 10 разів: з орієнтовно 8,7 млрд грн до 922 млн. В основному це відбулося за рахунок зменшення дотаційних шахт, які залишилися на непідконтрольній території Донецької та Луганської областей. Інфографіка отримала загальне охоплення понад 2400 переглядів у соціальних мережах: <https://goo.gl/6gq3fb>

Сприяння фіскальній прозорості вугледобувних підприємств

ДП “Селидіввугілля” потрапило у поле зору ОПОРИ як збиткове державне підприємство що дотується з державного бюджету. Громадянська мережа ОПОРА проаналізувала звіт про публічні закупівлі ДП “Селидіввугілля”, розміщені у аналітичному модулі системи державних закупівель ProZorro, та виявила факт порушення. А саме, протягом 2016 року ДП “Селидіввугілля” використовувало неконкурентну процедуру закупівлі, 346 разів, на загальну суму понад півмільярда гривень.

До інформаційної підтримки було залучено партнерів по коаліції громадських організацій “Слідство ІНФО”, які на основі напрацювань ОПОРИ провели та опублікували журналістське розслідування по роботі ДП “Селидіввугілля”. У відповідь на повідомлення про корупційну загрозу, було створено робочу групу при Міністерстві з питань розслідування корупційних загроз, пов’язаних з публічними закупівлями ДП “Селидіввугілля”.

До участі у робочій групі були залучені ОПОРА, народні депутати громадські активісти.

ОПОРА взяла участь у чотирьох робочих групах, на опублікувала 5 статей за результатами дослідження тендерних закупівель на розвиток нових лав. За результатами обговорень ОПОРА надала пропозиції з рекомендаціями повторно провести тендерні процедури з дотриманням вимог законодавства. За результатами перевірки активістами закупівель державних шахт у ФБ групі “Антилапа” пост-повідомлення про зниження ціни на підшипники з 3,2 млн до 730 тис.грн. через реальну конкуренцію у тендері. Міністр енергетики і вугільної промисловості Ігор Насалик під час засідання Кабінету Міністрів України висловив подяку Громадянській мережі ОПОРА та заявив про економію у розмірі 100 млн. грн.

За результатами журналістського розслідування та співпраці коаліції зловживань у закупівлях внесено зміни до постанови Мінекономрозвитку щодо оприлюднення звітів про закупівлі вартості одиниці продукції.

Низьковуглецевий розвиток України та чиста енергія

Одним із напрямків діяльності ОПОРИ в рамках проекту був інформаційний супровід реалізації Плану дій із розробки Стратегії низьковуглецевого розвитку України. Відповідно до зазначених завдань та цілей напрямку, ОПОРА займалась аналізом та розповсюдженням інформації щодо стану та змін законодавчої бази та технологій в секторі відновлюваних джерел енергії та зміни клімату в Україні та світі.

ОПОРА організувала прес-брифінг: “Низьковуглецевий розвиток в Україні: вимоги Паризької угоди”, долучилась до організації двох конференцій “Низьковуглецевий розвиток в Україні”, висвітлила третю конференцію “Низьковуглецевий розвиток в Україні” та трьох засідань для шести зустрічей Технічних робочих груп з розробки Стратегії низьковуглецевого розвитку України. Також представник ОПОРИ модерував роботу Технічної робочої групи з транспорту по розробці Стратегії низьковуглецевого розвитку України.

Крім роботи над реалізацією Плану дій із розробки Стратегії низьковуглецевого розвитку України, ОПОРА займалась активною громадською діяльністю. Зокрема взяла участь у 49 круглих столів, конференцій, акцій доповідей та презентацій, які стосуються політики та майбутнього України в сфері зміни клімату та енергетики у напрямку відновлюваних джерел.

У звітний період ОПОРА підготувала 34 аналітичних матеріалів на теми зміни клімату та відновлювальних джерел енергії. Загальне охоплення яких на інформаційно-аналітичному порталі ЖИТЛО, де вони безпосередньо публікувались, (станом на жовтень 2017 року) сягає 30610 переглядів. Стосовно заходів, пов’язаних із напрямком в проекті, до яких долучилась Громадянська мережа ОПОРА, і містить експертний коментар, сягає 49 і загальна кількість переглядів сягає 15153. У частині змін в законодавстві, то було опубліковано 12 новин із експертним коментарем, загальна кількість переглядів сягає 3326.

Удосконалення політики соціального захисту

У рамках проекту МЕР ОПОРА працювала над вдосконаленням системи соціального захисту, щоб допомогти малозабезпеченим домогосподарствам і вразливим групам населення. Моніторила, аналізувала і просувала кращі практики соціального захисту на місцевому рівні, інформувала громадськість про механізми соціального захисту та енергоефективності, в тому числі малозабезпечені домогосподарства та вразливі групи населення, за допомогою громадських заходів, встановлюючи співробітництво з неурядовими організаціями, що представляють інтереси малозабезпечених домогосподарств і вразливих груп населення. ОПОРА співпрацювала з місцевими органами влади, відповідальними за соціальний захист, та за їх допомогою інформувала цільові групи про діяльність в рамках проекту. Також було залучено громадські організації для полегшення розгляду і просування законів/положень у Верховній Раді.

Напрямки ОПОРИ для реалізації удосконалення політики соціального захисту:

1. *Інформування громадськості про спрощений механізм отримання субсидій в умовах підвищення тарифів на комунальні послуги, запроваджений у 2014-му році та вдосконалений у 2015-му році.*
2. *Адвокатування питання запровадження стимулів для отримувачів субсидій до впровадження енергоефективних заходів та монетизації субсидій.*
3. *Проведення інформаційних зустрічей та семінарів для соціально незахищених груп щодо енергоефективності у побуті*

Протягом 2016-2017 років у рамках реалізації проекту ОПОРА провела 82 інформаційні зустрічі “Прості поради з енергоефективності” та 19 семінарів у центрах зайнятості в Києві, Херсоні, Луцьку, Дніпрі, Чернігові, Івано-Франківську, Вінниці, Кривому Розі, Рівному, Павлограді, Кам’янець-Подільському та Тернополі. Цільовою аудиторією цих заходів стали соціально незахищені особи, тимчасово безробітні, інваліди, малозабезпечені, внутрішньо переміщені особи, працівники центру соціальних служб. Загалом слухачами інформаційних зустрічей та семінарів, що відбувалися у регіональних центрах зайнятості, стали понад 12084 особи, з них 5364 чоловіки та 6211 жінок. Учасникам заходів були роздані інформаційні матеріали, підготовлені проекту МЕР. ОПОРА брала участь у розробці планів та інформаційних матеріалів для підвищення обізнаності міського населення про енергоефективність та поновлювану енергію, організувала публічні заходи для місцевих НУО, зацікавлених об'єднань та широкої громадськості, що включала муніципальні Дні енергоефективності, конкурси на кращі практики або поради з енергозбереження тощо.

ОПОРА здійснювала наступні активності:

- *Просування тем економічно обґрунтованого рівня тарифів, соціального захисту, енергозбереження, ОСББ, реформування та регіонального розвитку сектору ЖКГ тощо через соцмережі та сайти.*

Результат:

На сайті zhytlo.in.ua за звітний період було опубліковано наступні матеріали. Новинні матеріали (оригінальні та передрук) – понад 4463 повідомлення на тематику проекту. Авторські статті та інтерв'ю – понад 479 публікацій на тематику проекту. Регіональні історії успіху щодо реалізації заходів з енергоефективності та модернізації житла – понад 76 публікації. За період вересень 2014 – вересень 2017 року інформаційний портал ЖИТЛО переглянуло 191466 унікальних користувачів, зафіксовано 389177 унікальних переглядів:

Загалом від початку роботи порталу кількість користувачів зросла у 6 разів (з 17494 за період 2014-2015 до 96618 за період з 2016 по 2017), а переглядів – у 3 рази (з 49537 за період 2014-2015 до 170863 за період з 2016 по 2017).

Протягом звітнього періоду (2014 - 2017 роки) на сторінці ЖИТЛО у соціальній мережі Facebook було опубліковано 3275 записів, присвячених темам енергоефективності, чистої енергії, антикорупції у ЖКГ та енергетиці, відносинам власності у багатоквартирному будинку, соціальному захисту тощо, у соціальній мережі Vkontakte – 869 записів (в 2017 році діяльність у соціальній мережі зупинено через блокування на території України), у соціальній мережі Twitter – 2495 записів.

Сукупне загальне охоплення (контент/перегляд, кількість контактів) цього контенту в соціальних мережах ЖИТЛО склало більше 16 359 100 контент/переглядів. Загальне залучення дописів (Impressions) склало понад 25 000 000 (за приблизними підрахунками, на основі алгоритмів Facebook, актуальних у 2016-17 роках). Всього станом на кінець вересня 2017 року сторінка мала 10 793 підписника.

Контент-повідомлення також поширювалися у регіональні групи міст-партнерів проекту МЕРП у мережі Facebook, що дало змогу підвищити кількість середнього щомісячного охоплення аудиторії міст: Київ – на рівні 94000 користувачів, Львів – 32000 користувачів, Івано-Франківськ – 9000, Дніпропетровськ – 6000, Запоріжжя, Рівне, Вінниця – Луцьк – по 4000, Чернігів, Хмельницький, Краматорськ – по 2000, решта – менше 2000 користувачів на місяць.

Результат:

Підтримка ТБ-програми ТВІЙ ДІМ, створеної за сприяння МЕРП. Період публікацій матеріалів програми ТВІЙ ДІМ на сторінці ЖИТЛО у Facebook протягом перших 2-х сезонів програми (2015-2017 рр.). Кількість матеріалів: - 330. Загальне охоплення матеріалів (контактів контент/персона): - 4 148 103. Кількість переглядів відео: – 1 072 309. Загальне залучення користувачів (зафіксовані активності лайк+коментар+репост): – 45 769.

Розповсюдження інформації щодо енергоефективності, соціального захисту, ОСББ, реформи тарифів через ТБ, радіо, круглі столи, думки експертів, аналітичні статті в електронних та друкованих медіа.

Результат:

ОПОРА організувала та взяла участь у понад 90 різного роду прес-заходах (всеукраїнських та міжнародних, не регіонального типу) та конференціях, присвячених темам енергоефективності, реформування житлово-комунального господарства, відновлюваної енергетики, системи субсидій тощо. Інтерв'ю, коментарі та статті експертів ОПОРИ на перелічені теми - всього понад 1000 за звітний період - публікувалися у виданнях “День”, “ЗІК”, “Українська правда”, “Фокус”, “Обозреватель”, “Сьогодні”, “ЕкоТаун” та інших, як всеукраїнських (понад 40 назв видань), так і регіональних (понад 30 назв видань). Експерти ОПОРИ взяли участь у понад 100 теле- та радіофірах для понад 20 теле- та радіоканалів, серед яких найчастіше для “5 каналу”, “UA:ПЕРШИЙ”, ICTV, “112 телеканалу”, Телеканалу “Київ”, телеканалу NEWS ONE, Громадського телебачення та ін., а також для Громадського Радіо, радіо Голос Києва, радіо “Ера” та ін.

Організація громадських обговорень Плану дій сталого енергетичного розвитку у містах-партнерах МЕРП

Протягом 2015-2017 років ОПОРА забезпечувала інформаційну та організаційну підтримку щодо проведення громадських обговорень Плану дій сталого енергетичного розвитку у містах-партнерах проекту.

Результат:

Загалом на підтримку прийняття ПДСЕР у містах проекту проведено 21 публічний захід: 13 громадських слухань та обговорень, а також 8 презентацій оновлених Планів дій сталого енергетичного розвитку.

Наслідком громадських обговорень та інформаційної роботи стало затвердження ПДСЕР в 11 містах: депутати міських рад Запоріжжя, Краматорська, Чернігова, Івано-Франківська,

Рівного, Тернополя, Сум, Ізмаїлу, Кривого Рогу, Павлограду та Рені прийняли відповідне рішення на чергових засіданнях. Пройшли активні громадські обговорення ПДСЕР у Херсоні, Вінниці та Балтській ОТГ.

Участь у Днях сталої енергії у містах-партнерах МЕРП

Результат:

Протягом 2015-2017 років представники Громадянської мережі ОПОРА спільно з органами місцевої влади неодноразово брали участь в організації та проведенні Днів сталої енергії у містах-партнерах проекту, зокрема у Сумах, Тернополі, Дніпрі, Львові, Луцьку, Вінниці, Чернігові, Івано-Франківську, Херсоні, Рівному, Рені, Ізмаїлі та Балті. Загалом Дні сталої енергії за цей період відбувалися 20 разів.

У рамках проведення Днів сталої енергії Громадянська мережа ОПОРА організовувала інформаційні зустрічі з ініціативними групами, представниками ОСББ, соціально незахищеними групами населення; конкурси, квести, брейн-ринги та інформаційні семінари у навчальних закладах; велопробіги та еко-квести за підтримки громадських активістів-партнерів.

Інформування щодо місцевих програм з енергоефективності

Результат:

Громадянська мережа ОПОРА здійснювала моніторинг та аналіз місцевих програм енергоефективності та підтримки ОСББ і фізичних осіб у здійсненні заходів з термомодернізації житлових будинків.

Було здійснено дослідження по 36 містах-партнерах проекту МЕР, серед яких у 7 містах відсутні місцеві програми, 1-му місті програма на стадії розроблення, у 28-и містах місцеві програми з фінансуванням (з них у 4 містах затверджено по 2 програми - для ОСББ, ЖБК та для фізичних осіб).

Підтримка Ресурсних центрів з питань чистої енергії

У рамках Проекту у 18 містах-партнерах створені Ресурсні центри підтримки ОСББ із питань чистої енергії (Бахмут, Вінниця, Дніпро, Добропілля, Запоріжжя, Кам'янець-Подільський, Краматорськ, Луцьк, Львів, Маріуполь, Мирноград, Павлоград, Рівне, Сєверодонецьк, Суми, Тернопіль, Херсон, Хмельницький).

Результат:

ОПОРА залучала Ресурсні центри до участі в адвокаційних кампаніях - підписання петицій, заяв, надсилання листів підтримки, участі у публічних акціях на підтримку законопроектів та ініціатив щодо врегулювання відносин власності у багатоквартирному будинку, енергоефективності будівель, забезпечення неприбуткового статусу ОСББ, продовження програми "теплих кредитів", відшкодування коштів за пільги та субсидії.

Крім того, ОПОРА на запит Ресурсних центрів для ОСББ організовувала інформаційні зустрічі з мешканцями для створення ОСББ, залучала до обговорення ПДСР та місцевих програм з енергоефективності, за матеріалами ресурсних центрів для ОСББ готувала та розповсюджувала у місцевих ЗМІ "історії успіху" з енергоефективності та чистих джерел енергії.

В рамках міжсекторальної (антикорупційної) діяльності Проекту МЕР ОПОРА залучала громадянське суспільство та приватний сектор до боротьби з корупцією в енергетичному секторі та надавала підтримку, координувала мережу організацій, здатних виявляти корупцію в енергетичному секторі та вимагати прозорості, включаючи групи громадянського суспільства, антикорупційні "watch-dog" організації та журналістські розслідування.

Основними завданнями ОПОРИ в рамках міжсекторальної співпраці були:

- Побудова міцних неформальних коаліцій для забезпечення мережування та обмін інформаційними потоками між НГО та журналістами на локальному та національному рівнях щодо запобігання та протидії корупції;
- Навчання місцевих громадських активістів та журналістів основним механізмам запобігання та протидії корупції в енергетичній сфері МАГ

Результат:

Коаліцією громадських організацій "Реанімаційний пакет реформ" у складі Руху ЧЕСНО, Інституту Медіа Права, Центру політичних студій та аналітики, Центру UA, Transparency

International Україна, Центру Протидії Корупції, ОПОРИ та інших було розроблено антикорупційну навчальну програму для регіональних (місцевих) активістів та журналістів “Майстерня громадської активності”. В рамках річної програми для 30-и відібраних на конкурсі журналістів і активістів з 4-х модулів (тренінгу для тренерів) ОПОРА представила кампанію “АНТИЛАПА” щодо наступних тем: прозорість тарифоутворення, закупівлі в енергетиці та ЖКГ, власність у цій сфері – кому належать підприємства і як вони змінюють власників, інвестиційні програми підприємств цієї сфери.

Після завершення курсу місцеві тренери проводили 48 регіональних семінарів, у яких взяли участь понад 752 учасників-активістів із сіл, селищ, міст та районів, 100 залучених експертів. Активісти на місцях практикувалися, як отримувати доступ до публічної інформації, користуватися онлайн-реєстрами, писати журналістські розслідування, уникати звинувачень у дифамації, комунікувати і співпрацювати з правоохоронними органами тощо.

- *Надання якісних інформаційних матеріалів для журналістських розслідувань та інформаційних щодо профілактики, запобігання та протидії корупції в муніципальній енергетиці*

Після програми створено спеціальну мережу “Антилапа” за участі 47-и активістів і журналістів з різних регіонів України, які займаються протидією корупції в енергетичній галузі на місцевому рівні. Вони щотижня отримують дайджест профільних новин від ОПОРИ та коментарів до них (за звітний період було підготовлено і розіслано 60 дайджестів).

- *Співпраця з агенціями журналістських розслідувань та незалежними журналістами у підготовці публікацій та матеріалів, співпраця з місцевими та національними НУО у підготовці судових позовів, watch-dog діяльності, адвокаті-кампанія для збільшення прозорості підприємств ПЕК і ЖКГ та розробка методології та проведення антикорупційного моніторингу на центральному та локальному рівнях*

ОПОРА здійснювала інформаційний супровід трьох регіональних кейсів щодо прозорості та обґрунтованості тарифів комунальних послуг (два дослідження) та зловживання у питаннях виділення землі під газові вишки (адвокатська компанія). Було розроблено 3-ри методики для проведення антикорупційного моніторингу на центральному та локальному рівнях (через надсилання та обробку відповідей на запити про доступ до інформації, аналіз інформації на веб-сайтах, особисті зустрічі тощо), використовуючи які активісти готують свої розслідування. Учасники мережі постійно забезпечувалися якісними новинами у сфері протидії корупції з коментарями аналітиків ОПОРИ, авторськими матеріалами щодо антикорупційних кейсів та аналізу інвестиційних програм підприємств тепло-, водо, електро і газопостачання.

- *Підготовка та просування (участь у круглих столах та інших публічних заходах) спільно з партнерськими організаціями проектів нормативно-правових актів на національному та локальному рівнях, які забезпечать протидію корупції у сфері муніципальної енергетики*

ОПОРА здійснювала адвокатування закону, а потім здійснювала моніторинг його виконання. Крім того, брала участь у розробці процедури проведення громадських слухань НКРЕКП (затверджено Постановою НКРЕКП) і форм звітів підприємств тепло- і водопостачання.

- *Робота щодо формування тарифів на комунальні послуги, закупівель, приватизації, інвестиційних програм підприємств ПЕК та ЖКГ з метою зробити їх більш прозорими і зрозумілими для населення*

ОПОРА стала членом Урядово-громадської ініціативи “Разом проти корупції”, в рамках якої на постійні основі співпрацювала з Міністерством енергетики щодо усунення корупційних ризиків. ОПОРА підготувала ряд унікальних розслідувань та здійснювала супровід кількох антикорупційних кейсів на всеукраїнському рівні.